रज्जु

तुम्बकोपरि घाराश्च का न: दातिरुपस्थिता ।
दोपाद्गातिगतो रज्ज्वा नानौको बध्यते यथा ।। V.33

MISCELLANEOUS

[illegible]

१५४

(३

दीनो वासनया लोकः कृतान्तेनापकृष्यते।
रज्वेव बालेन खगो विवशो भृशमुच्छ्वसन् ।। IV 27.34 .

जगज्जीर्णारघट्टे स्मिन्वहति स्वव्यवस्थया ।

विप्रेतमूतघटया रज्ज्वा जीविततृष्णया ॥ IV.60.2. 20.

(८३)

कयाचिदेव दैविक्या हृदि ग्रथितयानया ।
तृष्णाया भ्राम्यते व्यक्तिन् रज्ज्वेवाक्षों न्वहं किल ।। V. 15. 20.

कयाचिदेव वैचित्र्या हृदि ग्रथितयानया ।
तृष्णाया प्राप्यते व्योम्नि रज्ज्वेवार्को न्वहं किल ॥ V.15.20

सर्वैव लोकयात्रेयं प्रोता तृष्णावरत्रया ।
रज्जुबन्धाद्विमुच्यन्ते तृष्णाबन्धान्न केचन् ॥ V. 15. 23.

तुम्बकोपरि धाराश्च का नः द्गतिरुपस्थिता ।

दोषाद्गतिगतो रज्ज्वा नालीको बध्यते यथा ।। V.35.31

अवष्टव्यमनोनाभिमोहचक्रं न गच्छति ।
यथा रज्ज्वां निरुद्धायां कीलकं रज्जुवेष्टितम् ।। V.50.8.

प्रशान्तवातहरिणमाशादिगणगामिनम् ।
चिन्तया हृदयं निन्ये दूरादुज्ज्वेव कोल्कम् ।। V. 54. 30.

Definitions

वासनारज्जुवल्तिा जीर्णाः पर्वतकुट्टीषु ।
जरयन्त्यतिदुःखेन जीवितं जीवजीविकाः ।। V.71.70

Definitions

वासनारज्जुवलिता जीर्णाः पर्वतकुटिकाषु ।
जरयन्त्यतिदुःखेन जीवितं जीवजीविकाः ॥ V. 78. 70.

Definiti

निसर्गात्श्चेत सिपां स्थित

36. 23.

Definitions

पु कार्यकारण भावो हि तथा स्वस्वामिलक्षणम् ।

पृत हेतुश्च हेतुमांश्चैवावयवावयाविक्रमः ॥

III 84.22.

smallness of the magnitude
many parts is accomplished
quickly. Hence in either
recognized as different.
the whole, the whole is de
parts, and not that the ti
it.

It is further explain

Definition

परम मोहिं नत्री शास्त्रिं हलते 23.

तन्मन उत्पते।

गा. 100.15.

people also supports
description of any fa
literature still we c
extent and magnitude
Dashakumaracharita.
they are now.

Agriculture in
upon irrigation works

पुष्पेषु गन्धतां याति शनैः संचितकेसरम् ।

मृत्कोटररसोल्लासः स्थाणुतामेति भूतले ।। IV. 36. 23.

Agriculture in

upon irrigation works

[illegible] ॥

[illegible] ।

यथा काष्ठे स्थितश्चाग्निर्यथा मृदि घटाः स्थिताः ।
अनेककर्मयोगेन परागत्य महेश्वरात् ॥ IV. 60. 16.

[illegible]

[illegible]

Agriculture in

upon irrigation works

आपातमधुरारम्भं मध्ये सौभाग्यवर्धनम् ।
अनुत्तमफलोदर्कं पुण्यं त्वदनुशासनम् ॥ V. 4. 51.

[illegible]

[illegible]

itude

Agriculture in

upon irrigation works

इदं रुक्ममिदं भस्म परिज्ञातमिति स्फुटम ।
न यथा हेमकारस्य हेमज्ञानात्मनस्तथा ।। V. 5. 20.

उद्यमेन हि सिध्यन्ति कार्याणि न मनोरथैः ।

न हि सुप्तस्य सिंहस्य प्रविशन्ति मुखे मृगाः ॥

Agriculture in

upon irrigation works

इदं रुक्ममिदं भस्म परिज्ञातमिति स्फुटम ।

न यथा हेमकारस्य हेमज्ञानात्मनस्तथा ।। V. 5. 20.

[illegible]

[illegible]

Agriculture in

upon irrigation works

itude

कर्दमादि यथा हेम्ना श्लिष्टमिति पृथक्स्थितम् ।
नान्तः परिणतिं याति जडो देहस्तथात्मना ॥ VI. 5. 32.

Agriculture in

upon irrigation works

परां दृष्टिमिमां त्यक्त्वा दग्धराज्ये रमेत कः ।
कस्त्यक्त्वेक्षुरसं प्राज्ञः कटु निम्बपयः पिबेत् ॥ V.34.78

Agriculture in

upon irrigation works

मध्वम्बुशङ्कया तावद्विप्रवर्यैः प्रपीयते ।
यावन्नात्र परिज्ञातं परिज्ञातं प्रहीयते ॥ V.74.79.

VI (i) 5-8.

पथ्यम्बुशङ्कया तावद्विप्रवर्यैः प्रपीयते ।
यावन्नात्र परिज्ञातं परिज्ञातं प्रहीयते ।। V.75.71.

11.21.

VI (i) 5-8.

क्लिद्यते न निकृत्ताङ्गो गलदश्रुर्न रोदिति ।

दह्यते न प्रदग्धोऽपि नष्टोऽपि न विनश्यति ।। V. 74. 10. २.

एवं विलोललहरीभीमात्संसारसागरात् ।
उत्तीर्यते चेन्मग्नेन तत्परं पौरुषं भवेत् ।।

VI. 76.12.

अपारावारमाक्रम्य प्रमेयीकृत्य सर्वतः ।
संसाराब्धिं गाहते यः स एव पुरुषः स्मृतः ॥ V. 76.14.

[illegible] ||

[illegible] |

अपारावारमाक्रम्य प्रमेयीकृत्य सर्वतः ।
संसाराब्धिं गाहते यः स एव पुरुषः स्मृतः ॥ IX. 16.14.

क्रियते यत्तु यच्छक्त्या तत्तेनैव कृतं भवेत् ।
लुनाति दात्रं पुंशक्त्या लावकः प्रोच्यते पुमान् ।। VI. 82. 39.

स्वस्थ

सर्वमेव परित्यज्य परिहृत्य धिया स्वयम् ।

स्वस्थ एवावतिष्ठे हं पूर्णात्पूर्ण इवात्मनि ।। V.25.10.

प्रभात -([illegible])

एवं प्रबोधितस्तेन तदा पुण्येन पावनः ।
प्रबोधमाप प्राकाश्यं प्रभात इव भूतलम् ।। V. 21 ।.

ते संशयास्ताः कलनाः सर्वमस्तं गतं मम।
रात्रिर्वै लाल संसारः प्रभात इव भास्करे॥

VII (i) 5-8.

e. In fact the necessary accompaniment all our perceptions can be explained hypothesis that time itself is directly

similies | with human
body's limbs

II IV. 4

31. 44

[illegible]

[illegible]

यथेदमण्डं वैरिंचं तथा ब्रह्माण्डपङ्क्तयः ।

याः सहस्राः परिक्षीणा नाडिका वत्सरेष्विव ॥ IV. 47. 21.

कर्णनासास्यताल्वादिवातायनगणान्विता: ।
भुजाधङ्गप्रतोलीका: प चेन्द्रियकुदीपका: ॥ (V 52.20.

[illegible] ॥

[illegible] ।

फलेषु तेषु बध्नाति पदमिन्दुकरात्दाता ।
जोवालो दोरपूर्णकू मातुः स्तनपरीष्वव ।। IV. 60. 13.

फलेषु तेषु बध्नाति पदमिन्दुकरात्दाता ।
जोवालो दोरपूर्णान् मातुः स्तनमरीष्विव ॥ IV.60.13.

कैशेन्द्रनीलवल्लया भ्रूविलासतरङ्गिताः।
नितम्बपुलिनस्फीताः कण्ठकम्बुविभूषिताः ॥ V 16.10.

(८६)

क्वदश्रीपद्मरागाढ्या नेत्रनीलोत्पलाकुला: ।
दन्तपुष्पफलाकीर्णा: स्मितफेनोपशोभिता: ।। V 76.9.

सनिलस्पन्दवदृष्टिः पिच्छिकेवाम्बरोत्थिता ।
सुजातिबन्ध्या स्फुरति तव चित्त क्रिमागतम् ।। VI.80.8.

सलिलस्पन्दवद्दृष्टः पिच्छिकेवाम्बरोत्थिता ।
सुजातिबन्ध्या स्फुरति तव चित्त किमागतम् ।। V · ४०.४.

शीर्णभिन्नलुठद्भित्तिजीर्णजरठमण्डपः ।
अयं नो लम्पणास्तम्भस्तद्भुजैरेव धार्यते ॥ V. 31. 26.

शीर्णभिन्नलुठद्भित्तिजीर्णजरठमण्डपः ।
अयं <u>नोत्पणिस्तम्भैस्</u>तद्दुर्जरैव धार्यते ॥ V. 31. 26.

इमे ते मृदुमन्दारदामदिग्धांसमण्डला: ।
मन्दराघृष्टकेयूराश्चत्वारो मम बाहव: ॥ V. 31. 44.

([illegible])

इमे ते, मृदुमन्दारदामदिग्धांसमण्डलाः ।
मन्दराघृष्टकेयूराश्चत्वारो मम बाहवः ॥ V 31.44.

तमाललतयेवाथ श्रितं श्वपचकान्तया ।
स्तनस्तबकशालिन्या नवपल्लवहस्तया ।। V.45.8.

तमालनततयैवाथ श्रितं श्वपचकान्तया ।

स्तनस्तबकशालिन्या नवपल्लवहस्तया ।। V 45.8.

वाशीवेष्णामुदारात्मा राजा परपुरंजय: ।

जयन्दस्या पुत्र इव य: प्रजायाश्च दक्षिण : ।। V. 58. 11.

आसीत्तेषामुदारात्मा राजा परपुरंजयः ।

जयलक्ष्म्या भुज इव यः प्रजायाश्च दक्षिणः ॥ V.58.11.

(४४)

वासर

क्षणमान्ध्यमिवाप्नोमि क्षणं यामि प्रकाशताम् ।

शान्तातपलवः प्रावृड्लोलाभ्र इव वासरः ।। IV. 41. 2

दाणामान्घ्यमिवाप्नोमि दाणां यामि प्रकाशताम् ।
शान्तातपत्व: प्रावृड्जोनाभ्र इव वासर: ।। IV. 41. 2.

स समग्रजगद्भूतखग बन्धनवागुरा ।

प्रतिदिापन्त: संसारमिहिकावरणं वयम् ।
प्रसन्नास्त्वत्प्रसादेन वर्षान्त इव वासरा: ।। V.4.30.

मुक्तकर्मैतुँविरसा पुराणदिवसोऽम्मिता ।
नीयते नीरसप्राया पुनः संवत्सरावली ।। V. 66.16.

विन्ध्ये सरित्तटगतो दिनमेव रेमे ।। V. 85.28.

मैत्र्या तया समतया परया च शान्तया

सत्प्रज्ञया मुदितया कृपया श्रिया च ।

युक्तो मुनिः सकलसङ्गविमुक्तचेता

विन्ध्ये सरित्तटगतो दिनमेव रेमे ।। V. 85.28.

[illegible]

विचारणासमधिगतात्मदीपको
मनस्यलं परिगलितेव घोरघो: ।
विलोकयन्हृदयभवनोरसा गती-
गतज्वरो विलसति देहपत्तने ।। IV. 35. 69.

विगतेच्छा यथाप्राप्तव्यवहारानुवर्तिनः ।
विचरन्ति समन्मुदाः स्वस्था देहार्थे स्थिताः ॥ IV. 46.29

अस्थिखण्डार्गला मूर्धपिधाना: स्नायुशृङ्खला: ।
जगद्देहा जरज्जीवरक्तमांससमुद्रका: ॥ IV.57.58

[illegible]: ॥

[illegible]: [illegible]: ।

सासिपत्रवनश्रेणी या देहो हमिति स्थितिः ।
सा त्याज्या सर्वयत्नेन सर्वनाशे प्युपस्थिते ।। (V.56.46.

कर्मेन्द्रियाणि दःखेभ्यः संतारयन्ति

अस्थिखण्डार्गला मूर्धपिधाना: स्नायुशृङ्खला: ।
जगद्देहा: जरज्जोवरक्तमांससमुद्रका: ॥ IV. 57. 50.

कदेन्द्रियाणि दःखेभ्यः संतारिष्यन्ति देह्या ।

सासिपत्रवनश्रेणी या देहो हमिति स्थिति: ।
सा त्याज्या सर्वयत्नैन सर्वनाशे प्युपस्थिते ।। IV 56.46.

कदेन्द्रियाणि दुःखेभ्यः संतरिष्यन्ति हेलया ।
दुरीहादग्धदेहानि गरुत्मन्त इवार्णवान् ।। V 2.31

अभ्यासेन विना कश्चिन्नाप्नोति विषयारतिम् ।
अप्यत्यन्तवलो देहो देशान्तरमिवागतिः ॥ V. 24. 23

परावबोधमन्त्रेण मर्यादानोमपाकृतः ।
निरहंकारयदा ोयं मच्छरोरमहाद्रुमः ॥ V. 35.55.

देहपुष्पे त्वमामोदो देहेन्दौ त्वमृतामृतम् ।
रसस्त्वं देहविटपे शैत्यं देहहिमे भवान् ।। 36 · 50

देहपुष्पे त्वमामोदो देहेन्दौ त्वमृतामृतम् ।

रसस्त्वं देहविटपे शैत्यं देहहिमे भवान् ।। V. 36. 50.

मणौ पिण्डे यथा काष्ण्यं शैत्यं हिमकणे यथा ।
यथा पुष्पेषु सौगन्ध्यं देहे देहपतिस्तथा ॥ V. 35.26.

संप्रेषणेव पाषाणो संबन्धो मयि मैत्रीः ।
सुखदुःखश्रियो देहे मा पतन्तु पतन्तु वा ।। V. 35. 30.

चिरमालोकयामास स तदात्मगृहं जवात् ।
प्राक्तनं शुष्कशवतां यातं देहमिवात्मवान् ।। V. 47. 50.

अत्र श्वपचमेकान्ते वासिनं वृद्धमुत्तमम् ।

स्मरस्यैनं किमुत भो दुःखानामिव देहकम् ।। II. 47. 54.

अत्र श्वपचमेकान्ते वासितं वृद्धमुत्तमम् ।
स्मरस्येनं किमुत भो दुःखानामिव देहकम् ।। II. 47. 54.

अत्र श्वपचमेकान्ते वासितं वृद्धमुत्तमम् ।

स्मरस्यैतं किमुत भो दुःखानामिव देहकम् ।। V. 47. 54

फूत्कारदग्धाखिलपान्थलोक

मत्यन्तदुष्पापपरप्रबोधम् ।

आशीविषं शोषितलोकखण्डं

व्यात्यापिषोदूतशरीरदण्डम् ।। V. 50. 82.

देहातीता महात्मानश्चिन्मात्रस्वात्मनि स्थिताः ।

दूराद्देहं समीक्षन्ते प्रेक्षको जनतामिव ।। V. 67.4.

अन्तः सङ्गेन रहितो यद्वत्सलिलकाष्ठयोः ।
संबन्धस्तद्वदेवान्तरसङ्गो **देहदेहिनोः** ॥ V. 67.19.

छायातपप्रयो: प्रकाशतमसोर्यथा ।
न संभवति संबन्धस्तथा वै देहदेहिनो: ॥ V. 71. 19.

यथा शीतोष्णयोर्नित्यं परस्परविरुद्धयोः ।
न संभवति सबन्धो राम देहात्मनोस्तथा ॥ VI. 71. 20.

अविनाभाविनोर्यस्तु संबन्धः कथमेतयोः ।
जडचेतनयोर्देहदेहिनोरनुभूयते ।। VI . 71 . 21 .

यः क्रमः शैलतृणयोः कौशेयोपलयोस्तथा ।

साम्यं प्रति स एवोक्तः परमात्मशरीरयोः ॥ VI. 71. 30.

यथा तेजस्तिमिरयोर्न संबन्धो न तुल्यता ।
अत्यन्तमित्रयो राम तथैवात्मशरीरयोः ॥ V. 71. 31.

शरीरसंक्षये देही न क्षयं याति कस्यचित् ।
निर्वासनश्चेत्तद्योऽस्मिन् तिष्ठत्यात्मपदे तथा ॥ V. 71. 62.

यादृशो रश्मिरथ्यो: स्नेहोद्वेगविवर्जितः ।
संबन्धस्तादृशो देहचित्तेन्द्रियमुखैश्चितेः ।। VI. 72. 5.

संयुज्यन्ते वियुज्यन्ते तृणान्यब्धिजले यथा ।

मुक्तान्तःकरणं देहे भूतान्यात्मनि वै तथा ॥ VI. 72.17

गतेतरेतरापेक्षः परः पङ्कामलाम्भसाम् ।
यथा राघव संबन्धस्तथा देहेन्द्रियात्मनाम् ॥ VI. 72. 5.

शठेन भवता दीर्घकालं देहगृहं मम ।
उपरुद्धमभूत्सर्वं साधुसंसर्गवर्जितम् ।। V. 80.23.

तावदेनमपाकृत्य किंचित्परिहराम्यहम् ।

जडे प्रेमसमाकारे गते त्वयि मनः शठे ।
सर्वसज्जनसंसेव्यमिदं देहगृहं मम ॥ V. ८०. २५.

जडे प्रेमसमाकारे गते त्वयि मनः शठे ।

सर्वसज्जनसंसेव्यमिदं <u>देहगृहं मम</u> ।। V. 80. 24.

जडे प्रेमसमाकारे गते त्वयि मनः शठे ।
सर्वसज्जनसंसेव्यमिदं देहगृहं मम ।।

V . ४०.२५

चिराग्निपातितो दिष्ट्या विचारासिपरार्दितः ।
हृद्गेहाच्चित्तवेतालस्तालोत्तालसमुन्नतिः ।। V. 80.36.

तावदेनमुपारुह्य किंचित्प्रविहराम्यहम् ।
पिङ्गलेन शरीरं स्वमुद्धर्तुं तापनं वपुः ॥ V. 85. 14.

आलोक

भूलोक इव रूपाणाम् – ३.16.

स्वर्गो नां कारणं मनः ॥

वि. १८. ५१.

with the people. free

अवरोध is confinemen

harem for it is there

So the word for confi

वाञ्छायां विनिवृत्तायां संक्षयो द्वेषरागयोः । 3.

दिनक्षय्यां व्यपेतायामालोकातपयोरिव ॥ V. 63. 16.

अयत्नोपनतं सर्वं लौल्या सक्तमानसः ।
भुङ्क्ते भोगभरं प्राज्ञस्त्वालोकमिव लोचनम् ।। V.74.63.

निरानन्दो पि सानन्दः सच्चासच्चापि तत्र सः ।
आसीन्न किंचित्किंचित्तत्प्रकाशस्तिमिरं यथा ।। V.87.15.

word for confi

मनोहंकारयोरन्तर्द्वयोरेकतरदाये ।
द्रोणो द्वे एव हि यथा पटशांकल्ये पटदाये ॥ V 74.7.

word for conil

for confi

बभूव पारलौकानां पार्थिवः परवीरहा ।
परिघो नाम विख्यातः परिघः स्यन्दने यथा ।। I. 61. 8.

वस्त्र

(१६)

सुवर्णं न स्थितिं याति पल्लवत्यंगुके यथा ।
एका दृष्टिः स्थितिं याति न म्लाने चित्तके तथा ॥ (V. 17.22

सुवर्णे न स्थितिं याति मलवत्यंशुके यथा ।
एका दृष्टिः स्थितिं याति न म्लाने चित्तके तथा ॥ (V. 17.22

सुवर्णं न स्थितिं याति मलवत्यंशुके यथा ।
एका दृष्टिः स्थितिं याति न म्लाने चित्तके तथा ।। IV.17.22

मनो निर्मलतां यातं शुभसंतानवारिभिः ।
श्रासों दृष्टिमुपादत्ते रागं शुक्लपटो यथा ।। IV. 35. 42.

संस्थितिं नाधिगच्छन्ति <u>पटा इव</u> वितन्तवः ।
उह्यमानो ह्यविद्यायामात्मा नेहोपलभ्यते ॥ IV. 41. 29.

संस्थितिं नाधिगच्छन्ति पटा इव वितन्तवः ।
उह्यमानो ह्यविद्यायामात्मा नेहोपलक्ष्यते ॥ IV. 41. 29.

स्पृष्टव्या सा न भव्येन सश्वमांसेव पुष्कसी ।
तया सुदूरोज्झितया दृष्टौ पटललेखया ॥ IV.56.47

साधुतामागतो जीवो योग्यो ज्ञानकथाक्रमे ।
निर्मलाकृतिरादत्ते पट उत्तमरंजनाम् ।। D. 24 48.

साधुनामागतो जीवो योग्यो ज्ञानकथाक्रमे ।
निर्मलाकृतिरादत्ते पट उत्तमरंजनाम् ।। V. 24.48.

अयं सो हमिदं कार्यमिदं नेति ददर्श ह ।

निशाव्यपगमे लोको यथा क्षीणे तमः पटे ।। प्र. ५७.५.

परिवा

बभूव पारसीकानां पार्थिवः परवीरहा ।
परिघो नाम विख्यातः परिघः स्यन्दने यथा ॥

[illegible]

([illegible])

मरुद्वहव्यगौरीशवीर्यंग्रासादिखेदिताम् ।
जीवन्मुक्तो वहत्यग्निर्यथा स्थित्या समस्थितिः ।। VI (ii) 125. 57.

स्फुरन्ती प्रज्वलद्रूपा संध्या जलधरारुणा ।
दधाना गगनाम्भोधौ वाडवज्वलनश्रियम् ॥ VI (ii) 134.11.

स्फुरन्ती प्रज्वलद्रूपा संध्या जलधरारुणा ।
दधाना गगनाम्भोधौ वाडवज्वलनश्रियम् ।। VI (ii) 134.11.

स तच्छापहुताशो ऽथ तस्मिन्नेव तदा क्षणे ।
असुरं भस्मसाच्चक्रे जलमौर्वं इवानलः ॥ VI (ii) 136.13.

ज्ञानं तदुपदिष्टं ते जीर्णदार्वल्पकाग्निवत् ।
संस्थितं हृदये किंतु दाह्यमाक्रम्य नोच्छ्रितम् ।। VI (ii) 155.12.

अग्निकणाः इव .

भात्यत्र पश्य रविणा कटके सुबेल-

शैलस्य कांचनशिला सकलाभलक्ष्मीः ।

वेलावलीलवरुणालयवीचिभङ्ग-

पर्यस्तवाडवकृशानुकणोपमाना ॥ Y/ (ii) 116. 36.

स्थाणूनां क्लिन्नशाखानां मृन्मयानां च वासव: ।
संघचे पश्य दराणां वातमुंक शिखा इव ।। VI (ii) 115-51.

भात्यत्र पश्य रविणा कटके सुबेल-

शैलस्य कांचनशिला सकलामलश्रीः ।

यथा कथञ्चित्प्रकारे निश्चय
क्षालयन्ति चेच्छु: । करनैर्मल्य
माप्नोति सामान्यप्रकार-
द्वये यथा ॥

6 (i) 41. 8.

भार

रागद्वेषादिशब्दार्थानामन्यन्य-
तया मलौ। सम्भवन्ति पृथग्भू-
पावकौ वह्निकणा इव ॥

6.(i).40.3.

भारत

ORIGIN AND DEVELOPME

All festivals

and national life. Stu

and detail as possible.

स्वसत्तामात्र सम्पन्नं पदमास्मि-
न्स्वतेजाति । न किंचन
च सम्पन्नमन्यदौष्ण्यादिवा-
नले ॥ 6.(i)36.9.

ाओं की धनलोलुपता तो प्रसिद्ध ही है । धूर्त विट
ते हैं । प्रसाधनादि द्वारा अपनी कांचनकाया को

ज्वालाभिरिव मालाभिः कलाभिः पयोगतम् ।
एवं गन्तुमिव सस्पन्दं शैलस्थमिव वाडवम् ॥

VI (i) 14 – 20.

...ent, the past and the
पा he affirms, is empirical, yet he declares
is no escape from it.[1] All action is cast
other of these time - divisions. Time as
ich began but which is finished is 'past';
oduction of action are ready and the action
s future. When ...

प्रद्यात्तस्मादपानोऽयं स्वादेति समनन्तरम् ।
बाह्याकाशेऽन्तस्थः प्राणो वहत्यग्निशिखा
यथा ॥

VI (i) 25–32

not be explained otherwise.

osed in the operation of the causal

ity like ākāśa is uncausable, because it is

means that it is timelessly existent. An

सूक्तियाँ or Phrases

not be explained otherwise.

(गं)

मशाक

not be explained otherwise.

दामव्यालकटा यावदनास्था भवसंस्थितौ ।

तावन्न नाम जेयावौ मशकानामिवानला: ।। IV 27.26.

यथा मशकजालानि वर्षादिष्वाकुलानि तु ।
उत्पत्योत्पत्य नश्यन्ति तथेमा लोकसृष्टयः ॥ IV. 47. 17.

यथा मशकजालानि वर्षादिष्वाकुलानि तु ।
उत्पत्योत्पत्य नश्यन्ति तथेमा लोकसृष्टय: ।। IV. 47. 17.

यथा मशकजालानि वर्षादिष्वाकुलानि तु ।
उत्पत्योत्पत्य नश्यन्ति तथेमा लोकसृष्टयः ॥ IV. 47. 17.

दिनैः कतिपयैरेव स्फुरिता धरणीतले ।
वराकास्तेन ते नष्टा मशकाः कुहरेष्विव ।। V. 1034.107.

दिनैः कतिपयैरेव स्फुरिता धरणीतले ।
वराकास्तेन ते नष्टा मशकाः कुहरेष्विव ॥ V.34.107

कृपणं तु मनो राजन्पल्वले ऽपि निमज्जति ।

कार्ये गोष्पदतोये ऽपि जीर्णाङ्गो मशको यथा ।। V. 58.39

कृपणं तु मनो राजन्पेल्वे पि निमज्जति ।
कार्ये गोष्पदतोये ऽपि जोणाङ्गो मशको यथा ।। V.58.39

कृपणं तु मनो राजन्येनेवे पि निमज्जति ।

कार्ये गोष्पदतोये पि जोणाद्गिगो मशको यथा ।। V.58.39.

दिवि देवा भुवि नराः पाताले भोगिनो सुराः ।
ब्रह्माण्डोदुम्बरफले स्फुरन्मशकवत्स्थिताः ॥ V.68.32.

दिवि देवा भुवि नराः पाताले भोगिनो सुराः ।

ब्रह्माण्डोदुम्बरफले स्फुरन्मशकवत्स्थिताः ।। VI.68.32.

(शवभूमि) शव

यत्नेनाप्यनुभूतो र्थः सत्ये कर्तुमपह्नवम् ।

अज्ञो न्तश्च न शक्नोति शवमाक्रमणं यथा ।। (U). 31.23.

यत्नैनाप्यनुभूतो र्थः सत्ये कर्तुमपह्नवम् ।

बज्ञो न्तश्च न शक्नोति <u>शवमाक्रमणं</u> यथा ।। IV 31.23.

मन्त्रिणो नागरा नार्यस्ततस्ते तं महीपतिम्।
नास्प्राक्षरपि तिष्ठन्तं गृह एव शवं यथा ।। V. 46. 22.

[cut-off line partially visible at bottom of strip]

मन्त्रिणो नागरा नार्यस्ततस्ते तं महीपतिम्। V. 46. 22.

नास्प्राक्षुरपि तिष्ठन्तं गृह एव शवं यथा ॥

अमङ्गलाकारधरः शरीर-

शवावलीसंततसेवनेन ।

दिगावलीसंभ्रमणश्रमार्तः

श्मशानसेवी वपुषा गतेन ।।

I. 50.74.

अमङ्गलाकारधरः शरीर-

शवावनोऽसंततसेवनेन ।

दिगावलोऽसंभ्रमणश्रमार्तः

श्मशानमेवो वपुषा दतेन ॥ V. 50.74.

अनारतवहेच्छून्यजगन्मृगनदीशता ।
रजोराशिमयी रूढा शवभूरिव दुर्भगा ॥ VI (ii) 160.20.

नायक

हरिराश्वासयामास तां भीतां देववाहिनीम् ।
भुजङ्गाभिवृतामेकां रमणीमिव नायकः ॥ IV.34.21.

हरिराश्वासयामास तां भीतां देववाहिनीम् ।
भुजङ्गाभिवृतापेक्षां रमणीमिव नायकः ।। IV 34. 21.

हिमाद्रेः श्रृङ्गमस्तीह कैलासो नाम पर्वतः ।
शैलकुञ्जरनिर्मुक्तकलापस्येव नायकः ।। V. 58. 3

हिमाद्रेः शृङ्गमस्तीह कैलासो नाम पर्वतः । V.58.3.

शैलकुञ्जरनिर्मुक्तकलापस्येव नायकः ॥

हिमाद्रेः शृङ्गमस्तीह कैलासो नाम पर्वतः । V.58.3.

शैलकुञ्जरनिर्मुक्तकलापस्येव नायकः ।।

समाप्त:

(३७)

शब्दरूपरसस्पर्शगन्धलोभादिमुक्तया ।
निर्विकल्पसमाध्येव तदेतच्छ्रुष्यते गिरां ।। IV. 15. 18

निर्विकल्पसमाधिस्थश्चित्रार्पित इवाचलः ।
शैलादिव समुत्कीर्णो बभौ स्वपदमास्थितः ।। V. 37.1

कुन्तल

(१७७)

(६५)

यः पयोमेदुरैर्मेघैर्लसितैः शृङ्गकोटिषु ।
लताकुसुमसंप्रीतैः कुन्तलैरिव राजते ॥ V. 19.6.

पारिप्य:

(६५)

V. 5

3.71.17.

किं मन्दया मया तादृक्संत्यक्तं तन्महावपुः।

यथा नाशेन वा नान्यं तयोदेत्य शुभा मतिः॥ ॥ IV 5

3.11.17.

में की कन्द्रा अर्थात् प्रा

व्यंजित किया गया है ।

एवं प्रभावकता को भेद मे

की तरह (वस्तु: शी र

परिस्थिति में पहुंचाने व

पर्यवसान माना है । बा

संकल्पतन्तावखिला भावाः प्रोताः किलानघ ।
छिन्ने तन्तौ न जाने क्व यान्ति विशरारवः ।। IV.52.44

स्थिति में पहुंचाने व

पर्यवसान माना है । आ

संकल्पतन्तावखिला भावा: प्रोता: क्लिानघ ।
क्लिन्ने सन्ती न जाने के क्व यान्ति विशरारव: ।। IV 53.44.

घृतं यथान्तः पयसो रसशक्तिर्यथा जले ।

चिच्छक्तिः सर्वभावेषु तथान्तरहमास्थितः ।। V. 34. 56.

यस्त्वक्स्पर्शौ स्पृशन्सर्वं गन्धं तैलं तिले यथा ।
स्पर्शमन्त: करोत्येष स कथं नानुभूयते ।। V. 36. 16.

परमाणोस्तवैवान्तरिदं संसारमण्डलम् ।
वटत्वं वटघानायां बभूवास्ति भविष्यति ॥ V. 36. 38.

प्राप्य स्वां पदवीं पुण्यां यथेदं प्रमित जगत् ।
शैलसंस्थ इवाघ:स्थं हसन्पश्यति घोरघो: ।। V. 10. 30.

प्राप्य स्वां पदवीं पुण्यां यथेदं प्रमित जगत् ।
शैलसंस्थ इवाघःस्थं हसन्पश्यति घोरघो: ।। V. 70.30.

काष्ठेतरत्काष्ठभारे किंचिदन्यत्र दृश्यते ।
भूतपिण्डेतरदेहे किंचिदन्यत्र दृश्यते ॥ V. 72. 9.

VI (i) 22 ... ९ ॥

व्यतिरिक्तं हिमाच्छौक्ल्यमिति संकल्प्यते यथा ।
पुँघव कल्प्यते भेदश्चित्ताहंकारयोस्तथा ।। V. 74.6.

अवच्छेदविचाराभ्यामभितः खण्डशो गतम् ।
पाषाणं च मणिं चैव संधातुं नास्य शक्तता ॥ V. 74.76.

यन्नास्ति तदुदेत्याशु देशकालविलासत: ॥
शशका: शृङ्गवन्तो हि दृश्यन्ते शम्बरस्थितौ ॥ V. 75. 39.

यन्नास्ति तदुदेत्याशु देशकालविलासतः ।।
शशकाः श्रृङ्गवन्तो हि दृश्यन्ते शम्बरस्थितौ ।। V. 75. 39.

गत है ॥

जगज्जालजलावर्तवृत्तयो <u>ब्रह्मवारिधौ</u> ।
संख्यातुं केन शक्यन्ते भासां च त्रसरेणवः ॥ V. 76.2

अपि शीतरुचावर्कें सुतप्ते पीन्दुमण्डले ।
अप्यधः प्रसरत्यग्नौ विस्मयोस्य न जायते ।। V. 77. 29

(॥

जानन्नपि हि सर्वज्ञः प्रष्टोऽज्ञवदेव मानु-
ष्यचेष्टितैः प्रभवो नित्यं मूलं वाचालय-
न्ति हि ॥

VI (i) 23-3.

SECTION VI

ATOMIC VIEW.

s the atomic view of time held by the

नवस्तुतिः

SECTION VI

ATOMIC VIEW.

s the atomic view of time held by the

संतता सा सभौ तस्थौ भूभृच्छ्रुतसमाकुला ।
भूतसंततिसंभ्रान्ता धृष्टनैर्वभिवौदिता ॥ V. 1. 31

ATOMIC VIEW.

by the

॥ दाहि

[illegible]

[illegible]

विवेको ऽस्ति वच
यस्य तेनापरित्य

दामव्याल
बनुजगपुर्लंस

उपगा -

एते चान्ये च बहवस्तत्र भस्मत्वमागताः।
प्रविशन्तः प्रयत्नेन शलभा इव पावके॥

III. 37. 2.

[illegible]

[illegible]

उपमा -

एते चान्ये च बहवस्तत्र भस्मत्वमागताः।
प्रविशन्तः प्रयत्नेन शलभा इव पावके॥

III. 37. 2.

विवेको ऽस्ति वच
यस्य तेनापरित्य

दामव्याल
वनुजग्मुर्लस

ः हुए तो भयंकर दृश्य समुपस्थित हो गया । तुम
ुमुलः संकुलो तिभयंकरः) चारों ओर धूल उड़ने लगी
ा हो गई । पिता पुत्र को नहीं पहचान पाता था
ं । भूलो सैनिक निजपक्षीय सैनिकों को ही मारने
काट मच गई । हाथी पर हाथी सवार पर
पदाति गिरने लगा ।

विवेको स्ति वच

यस्य तेनापरित्य

दामव्याल

वनुजग्मुर्लस

काष्ठयोधे निशातानं मग्ना जीर्णा
मतङ्गजाः ।
लयमाजग्मुरायुद्धाभिद्धेग्नाविन्धनं
यथा ।।

III. 37. 39.

हा हा हरिणशावदृशः

पक्ष्मलक्ष्मणपक्ष्मसु ।

कुमार्गोऽपिव विश्रान्तिमेति

काशिनवी शीरवा ॥

III 43. 47.

दुष्ट: स्वयं यास्त

तस्मात् समस्ता अपि

नहीदृशानां मम कापु

तदुन्मदन्तीवचनं निश

यतां विकारं त्यजतां

निष्कासिता: श्रेष्ठि

कुमारभूपस्य समीपमि

उत्पत्त्योत्पत्त्य लीयन्ते रजांसीव -
महानिले ।
तस्माद्भ्रान्तिमयाभासे मिथ्यात्वमहत्मा=
मात्मनि ॥

III 44. 30.

ययोन्मदन्ती विन्ध्योनुरा

प्रोवाच सेनापतिरार्य ।

यदुन्मदन्तीं प्रति बदरा

भूपस्तु यथाधिगतं स्त्व

प्रबुद्धतत्वश्च तदोन्मदन्

भो मित्र । दोषौ य

न चामात्यं प्रति

कपिलोध्वजिरा धूम्राः स्फुरच्चारचयारवाः
अग्नयो लेलिहानोग्राजिह्वा आर्द्रेन्धना इव ॥

III. 48.49.

त्वरित: परेद्युः प्रात: स भूभृदुपवनं प्रयाय ।
गोदर्शनं तदोन्मदन्त्यै विलपन्तमेनम् ॥ १६६ ॥

त पदुन्मदन्ती निमित्तमेष प्रलपत्यजस्रम् ।
त्री वितमिच्छुना द्रागप्राप्य तामच परिायतीति ।१६७

यत्रासौ निमित्ताद् विशंकटेस्मिन्नभवो पिरुद्या:।
कि येन केन स्वंस्वापितस्त्राणमहं करिष्ये ॥ १६८ ॥

सावर्तवृत्तयो व्योम्नि गीग्चीत्कारैः कृताः

<u>अग्निदाहा</u> महा<u>धूमाविलोला</u> इव <u>सोल्मुकाः</u>

III. 48. 50.

पासौ प्रियोन्मदन्ती स्थिरधीरगादीत् ।
ं यथा न दृश्येत मम स्वरूपम् ॥ ११६ ॥

दासीं समाहूय समादिदेश ।
तं त्वयागत्य निवेदनीया ॥ १२० ॥

म्वे पूर्णे निशायामुदिते च पुर्याः ।
ः शोभां शुभां प्रेक्षितुमुन्मदीपः ॥ १२१ ॥

अथासिन्धुमुमोचास्त्रमाग्नेयं
ज्वलिताम्बरम् ।
जज्वलुः ककुभस्तेन कल्पाग्निज्वलिता
इव ॥

III. 48. 56.

: पूर्व गृहद्वारि कपाटकस्य ॥ १२२ ॥

य: प्रासाद आलीत् स मत: प्रसाद: ।
न: शिलाचारु विशालवप्र: ॥ १२३ ॥

चैती गृहद्वार्युपतिष्ठमाना ।
तो सा वित्युन्मदन्ती मसूचदित्वा ॥ १२४ ॥

स्वै गवाक्षजालान्तरिता दृश्यता भूत् ।
मूर्धन्यवाकिरत् किंनरलीलया च ॥ १२५ ॥

अशास्त्रसंस्कृतमतिरसज्जनपरायणः ।
मृतावनुभवत्यन्तर्दाहमग्नाविव च्युतः ॥

III. 54. 39.

बनी १८ संख्या भी भारत में खूब चली । अठारह
ाण, १८ अध्याय इन सब की यही पृष्ठ भूमि है

निगम और आगम दो भागों में विभक्त किया
है जो आर्यों की अपनी थी । आगम वह थी जो
र आर्येतर जातियों के सम्मिश्रण के लिए

खर्वगाः खादिताः क्षुद्रा यातुधानैः ८।
परावृताः । ॥

तेजः परम भाजाग्मुः शान्ताग्नय
इवेन्धनैः ॥

Unadiv

Stoma.II.31. Multit

Sthama.I.22. Strong

only M

Snatra.I-18. A bath

cirita

Hari.I-21. The wi

taken

Halliska.II-16. Drama

ते तं ददृशतुर्बाले दिव्यदृष्टीनभोगतम्।
जीवं प्राणमयीं संविद्गन्धलेशामिवानिले॥

III 56. 6.

(१

लगाने के लिये तैयार स

वास्त्र को हाथ में लेकर

तो धीमे धीमे कदम रख

तद्देवः धनसंवीत्या यात्यहंतामनुक्रमात्। हरी।
वह्निपणुः स्वेन्धनाधिक्यात्स्वां प्रकाशता- का॥
मिव॥

III. 64.12.

es heavy responsibility lay on the
abundant evidence that the State in
te alive to its responsibilities and
em as best as it could. We come to
ana Plate (Epigraphica Indica, Vol.XXI)
of famine in the Mauryan period the
lef in cash and kind to the people.
t in the Maliya Copper Plate inscriptio

न कदाचन सा तृप्तिमुपयाता महोदरी ।
२ वडवानलजिह्वेव चिन्तयामास चैकदा ॥

III 68. 10.

`प्रसन्न होना एवं प्रसन्न

जिसका अर्थ `घर है क्योंकि

है। अंग्रेज़ी की `

उचित है

`निवृत्त' जीवन की सफल

रागात्मक व्याख्यान क

निर्भर है। औचित्य

इस प्रकार किया है--

सकृद्विकासितास्येन गृहीत्वेवातपानिलान् ।
पश्चात्पयजन्तीं हृदये मे न मान्तीत्यनारतम्

III. 74. ३..

विवेको स्ति वचस्येव चित्रे ग्निरिव भास्वरः ।

यस्य तेनापरित्यक्ता दुःखायैवाविवेकिता ॥ IV.18.67.

To

The Vice-Cha
Kuruksetra U
Kuruksetra.

Sir,

For some tim

दृढनिश्चयवच्चेतो यद्भावयति भूरिशः ।

तत्तां यात्यनलाश्लेषादयः पिण्डो ग्नितामिव ।। IV. 20. 2

To

The Vice-Chai
Kurukshetra Un

दामव्यालकटास्तानि चिरमन्तर्हितानि च ।
अनुजग्मुर्हिंसन्त्यादमिन्धनानीव पावकाः ॥ IV.27.6

To

The Vice-Cha

Kurukshetra Un

(१२)

दामव्यालकटास्तानि चिरमन्तर्हितानि च ।
अनुजग्मुर्लसन्नादमिन्धनानीव पावका: ॥ IV 27.6.

To

The Vice-Cha

Kurukshetra U

दामव्यालकटा यावदनास्था भवसंस्थितौ ।
तावन्न नाम जेयावो मशकानामिवानला: ।। IV. 27. 26.

अथ प्रम्लानासत्वास्ते हन्तुमग्नगतं भटम् ।
न शेकुरिन्धने दग्धे हविर्दग्धुमिवाग्नयः ॥ IV.29.19.

[illegible]

अथ प्रम्लानानासत्वास्ते हन्तुमग्नगतं भटम् ।
न शेकुरिन्धने द्रोणे हविर्दग्धु<u>मिवाग्नयः</u> ॥ (V. 29.19,

ह्
वा

जज्वाल कुपित: क्वेति कल्पान्ताग्निरिव ज्वलन् ।
शम्बर: शमितानोको दामव्यालकटान्प्रति ।। IV. 30. 2

वह्नेः शिखेव जातेयं शिखेति मनसो मिथा ।
चापलोत्थविकल्पश्रोवंस्तुतः स्यान्न सिद्ध्यति ॥ IV 40.32.

अपश्यं तत्र दाशूरं शूरमिन्द्रियनिग्रहे ।

अपश्यं तत्र दाशूरं शूरमिन्द्रियनिग्रहे ।
घोरेण तपसा युक्तं तेजसेव हुताशनम् ।। IV. 55.3

अपश्यं तत्र दाशूरं शूरमिन्द्रियनिग्रहे ।
परेण तपसा युक्तं तेजसेव हुताशनम् ॥ IV 55.3.

॥ IV. 60.16.

यथा काष्ठे स्थितश्चाग्निर्यथा मृदि घटाः स्थिताः ।
अनेककर्मयोगेन परागत्य महेश्वरात् ॥ (V. 60.16.

... पावकस्य ॥ V. 4

चिन्तनेनैधते चिन्ता त्विन्धनेनेव पावकः ।
नश्यत्यचिन्तनेनैव विनेन्धनमिवानलः ॥ V. 21. 6.

... पापस्य ॥ V. 4

वदनोदरनिष्क्रान्तवातोत्सारितपर्वतम् ।

द्द/ त्रिजगद्दहनोद्युक्तकोपकल्पाग्निगर्वितम् ॥ V. 30.16.

पीरमासुरमुद्भ्रान्तैर्ददाहेदाणवह्निभिः ।
स सर्वभूतकल्पान्ते जगज्जालमिवानलः ॥ V. 30. 20

पौरमासुरमुद्धान्तैर्ददाहैदाणवह्निभिः ।
स सर्वभूतकल्पान्ते जगज्जालमिवानलः ॥ V. 30. 20

पौरमासुरमुद्रान्तैर्दंदाहेंदाणवह्निभिः ।
स सर्वभूतकल्पान्ते जगज्जालमिवानलः ॥ V. 30. 20.

पौरमासुरमुद्रान्तैर्ददाहैदत्ाणवहिलभिः ।
स सर्वभूतकल्पान्ते जगज्जालमिवानलः ॥ V. 30. 20.

चिरात्संसारगामित्वाद्दीर्घे संसारवर्त्मनि ।

विश्रान्तोऽस्मि चिरं श्रान्तः कल्पस्यान्त इवानलः ।। V.36.32

चिन्तानलज्वालाजालाकाणा मयानूरु ।।

5

ते प्रयाता: समारम्भा गतास्ते दग्धवासरा: ।

येषु चिन्तानलज्वालाजालाकीर्णो भवानभूत् ।। V. 36. 43.

[illegible]

ते प्रयाता: समारम्भा गतास्ते दग्धवासरा: ।
येषु चिन्तानलज्वालाजालाकीर्णो भवानभूत् ।। V. 36. 43.

चिरात्संसारगामित्वाद्दीर्घे संसारवर्त्मनि ।

विश्रान्तो स्मि चिरं श्रान्तः कल्पस्यान्त इवानलः ॥ V.36.32

वह्नेः शिखेव जातेयं शिखेति मनसो मिथा ।
चापलोत्थविकल्पश्रीर्वस्तुतः स्यान्न सिद्ध्यति ॥ IV. 40.32.

आत्मेच्छयैव घनतां समुपागतान्त-

रात्मेच्छयैव तनुतामुपयाति काले ।

संसारजालरचनेयमनन्तमाया

ज्वालेह वातवलयादिव पावकस्य ।। V. 42.25.

आत्मेच्छयैव घनतां समुपागतान्त-

रात्मेच्छयैव तनुतामुपयाति काले ।

संसारजालरचनेयमनन्तमाया-

-ज्वालेह वातवलयादिव पावकस्य ।। I. 42. 25.

सर्वावयवविश्रान्तां ग्लानतामयमाययौ ।
जानुस्तम्भान्तरमहारन्ध्राग्निरिव दुर्दमः ।। V. 46.20.

सर्वावयवविश्रान्तां म्लानतामयमाययौ ।

जानुस्तम्भान्तरमहारन्ध्राग्निरिव दुर्दमः ॥ V. 46.20.

घूमायमानदेहस्य परितापदशावतो ।

नाढौकतास्य जनता पार्श्वमग्निर्गिरेरिव ।। V. 46.25.

धूमायमानदेहस्य परितापदशावतो ।
नाढौकतास्य जनता पार्श्वमग्निर्गिरिरिव ।।

II. 216.25

57

यस्य वृद्धस्य तत्सर्वं कलत्रं मृत्युराच्छिनत् ।
अद्रेः पुष्पफलोपेतं दावो वनमिवानलः ।। V. 47. 59.

57

अनन्त ... पद्दकव. ...

इदं लव्धमिदं प्राप्स्यामीत्यार्तिंदाहिकारिणी ।
न शाम्यत्यर्थीरत्नानां ग्रीष्मे गिरिरिव दुर्धियाम् ।। V.53.30 .57

बहु अथ बहुतरकालैनैतददृष्टपूर्वं ता-

मुपययुरगकन्यासंयुता मातरः स्वात् ।

अभिमतफलसिद्धयै संयुता एव सर्वा

अनलमिव शिखानां पङ्क्तयः पिङ्गकेश्यः ॥ V.55.27.

57

मिथो विरुद्धसंसर्गैः रतिमेत्यधमो हि यः ।
त्यक्तव्यः स पतद्गारावग्निराशावलेपने ।। V.53.55. 7

त्वय्यस्ति विस्मयस्त्रेहः शरीरदारसर्पिषि ।
त्वमन्तरस्य देहस्य दारुण्यग्निरिव स्थितः ।। V. 36. 57.

इदं लब्धपदं प्राप्स्यामीत्यार्तिदाहिकारिणी ।

न शाम्यत्यर्करत्नानां ग्रीष्मे गिरिरिव दुर्धियाम् ।। प्र. 53.30.

हृदयाग्निरुज्वलज्ज्वालो ददाह निखिलं वपुः ।
उत्पातपवनोद्भूतो दावः शुष्कमिव द्रुमम् ।। IV 54 8

हृदयाग्निर्ज्वलज्ज्वालो ददाह निखिलं वपुः । V. 54. 8.

उत्पातपवनोद्भूतो दावः शुष्कमिव द्रुमम् ॥

वबु अथ बहुतरकालेनैतददेमुंवं ता-

मुपययुरगकन्यासंयुता मातरः स्वात् ।

अभिमतफलसिद्धये संयुता एव सर्वा

अनलमिव शिखानां पङ्क्तयः पिङ्गकेश्यः ।। V.55.37.

तत्वावबोधो भगवन्सर्वाशातृणपावकः ।
प्रोक्तः समाधिशब्देन व न तु तूष्णीमवस्थितिः ॥ V.62.8.

… ॥

[illegible]

[illegible]

[illegible]: [illegible] ។

[illegible] -

संसक्तमनसामस्मिन्संसारे व्यवहारिणाम् ।
अति तृष्णा शरीराणि तृणान्यग्निशिखा यथा ।। V. 68 41.

संसक्तमनसामस्मिन्संसारे व्यवहारिणाम् ।
अति तृष्णा शरीराणि तृणान्यग्निशिखा यथा ॥ V. 68 M1.

...॥२९४।: ॥

संसक्तमनसामस्मिन्संसारे व्यवहारिणाम् ।
अति तृष्णा शरीराणि तृणान्यग्निशिखा यथा ।। V. 68.41

स्वपाश्वया: ।।

अपि शीतरुचावर्कै सुतप्ते पीन्दुमण्डले ।
अप्ययः प्रसरत्यग्नौ विस्मयो स्य न जायते ।। V.11.21

द्वितीया तास्ति कलना तप्ताङ्गार इवाम्बुधौ ।

कलनारहितो देवे देहे मनसि वा जडे ॥ V- 82.79.

स्वसत्ता स्फुटतां याति दुःखाय तव चित्तक ।

<u>तप्तका</u> चनरुल्लासौ दाहायैव स्वपार्श्वयोः ॥ V. 83.5,

[illegible] ।

[illegible] है ।।

अन्तरेव शशामास्य क्रमेण प्राणसंततिः ।
ज्वालाजालपरिस्पन्दो दग्धेन्धन इवानलः ॥ V. 84. 3.

अन्तरेव शशामास्य क्रमेण प्राणसंततिः ।
ज्वालाजालपरिस्पन्दो दग्धेन्धन इवानलः ॥ V. 84. 3.

पुर्यष्टकपुर्भूत्वा भस्त्राखमिव चानलः ।
भगवान्मुनिरप्येनं हृद्गतं मुनिनायकम् ॥ VI.85.16.

[illegible] ॥

[illegible]: ।

पृथ्वी

पदमतुलमुपैतुमिच्छतोऽर्थः
प्रथममियं मतिरेव लालनीया ।
फलमभिलषता कृषीवलेन
प्रथमतरं ननु कृष्यते धरैव ।। V.12.40.

पूर्णं मनसि संपूर्णं जगत्सर्वं सुधाद्रवैः ।
उपानद्गूढपादस्य ननु चर्मास्तृतेव भूः ॥ V. 21. 14.

... ॥ IV. 28. 2

क्व फुल्लानन्दनस्थल्य: क्व दग्धमरुभूमय: ।
क्वेमा बोधदृश: शान्ता: क्व भोगेष्वात्मबुद्धय: ।। V.34.8

...तुला भूत ।। (V.28.2...

[illegible] ॥

[illegible] ।

[illegible]:

क्व फुल्लानन्दनस्थल्यः क्व दग्धमरुभूमयः ।
क्वेमा बोधदृशः शान्ताः क्व भोगेष्वात्मबुद्धयः ।। V.34.80

...गुणामृत ।। IV.28.2

अस्मिन्नवसरे यावद्बुध्यस्वेत्यवदद्विभुः ।
प्रबुद्धस्तावदेषोऽभूद्धर्षो घनरवादिव ॥ I. 39. 20.

... तुलाभूत् ॥ IV. 28. 2...

सर्वेषामुत्तमस्थानां सर्वासां चिरसंपदाम् ।
स्वमनोनिग्रहो भूमिर्भूमिः सस्यश्रियामिव ।। V. 43. 35.

भुवनाभोगगुहा तदाकुलाभूत् ।। (V. 2. 8.)

अथैनं तपसा तप्तमाजगामैकदा हरिः ।
निदाघार्तं घनः श्यामः प्रावृषीव धरातलम् ।। V. 44.10.

भुवनाभोगगुहा तदाकुलाभूत् ।। IV. 28. 2

घनघुंघुमपूरितान्तरिदा

दातजदालितभूधरा धरा च ।

रुधिरहृदवृत्तिवर्तिनो वा

भुवनाभोगगुहा तदाकुलाभूत् ।। IV. 28. 29

'दोषान्प्रसवति स्फारान्वासनावलिता मतिः ।
कीर्णकण्टकबीजा भूः कण्टकप्रसरं यथा ॥ IV.35.6

दोषान्प्रसवति स्फारान्वासनावलिता मतिः ।

कीर्णकण्टकबीजा भूः कण्टकप्रसरं यथा ॥ IV 35. 6.

विलोलकिर्णैः स्कन्धैः कुलायकुलसंकुलैः ।
वलितं भूतलं लोके पूर्णैर्जनपदैरिव ॥ IV. 49. 17.

दिनं तन्मात्रवातेन तत्प्राणात्मतया यथा ।
आकृष्यन्ते प्रचण्डेन दैत्यौघेनामरा इव ॥ IV 60.7.

कलत्रवन्तं संपन्नं स्थितं प्रक्षीणयौवनम् । V. 45. 16.

शनैर्जर्जरतां यातं वृष्टिहीनमिव स्थलम् ॥

देव येषा त्वया माया दर्शिता तितमोमयो ।
महों पातरिवादित्यस्तां मे प्रकटतां नय ।। V. 18.55.

प्रकृतस्थं बभूवास्य तच्छरीरं द्विजन्मनः । VI. 54. 27.
प्रावृट्शरीरविगमे धौतं तलमिवावनेः ॥

प्रकृतस्थं बभूवास्य तच्छरीरं द्विजन्मनः ।
प्रावृट्शरीरकिरणैः पीतं तलमिवावनेः ॥ V 54.27

कलत्रवन्तं संपन्नं स्थितं प्रदीर्णयौवनम् ।
शनैर्जर्जरतां यातं वृष्टिहीनमिव स्थलम् ॥ V. 45. 16.

क्वं फुल्लानन्दनस्थल्य: क्व दग्धमरुभूमय: ।

क्वेमा बोधदृश: शान्ता: क्व भोगेष्वात्मबुद्धय: ।। V.34.80.

कच्चित्तव दिगन्तेषु चन्द्रस्येवांशुपञ्जरम् ।
त्वया सरोम्भसा बाह्या विषाणामिव भूमयः ॥ V. 61. 34.

कच्चिद् गुणगणैरेता दिशो निर्विवरीकृताः ।
त्वया सरोम्भसाऽऽ बाह्या बिसानामिव भूमयः ॥ V. 61. 35.

वदत्येवं मुनौ दूराद्धावित्वा नृपसंसदि ।
मृगो ग्निं वेगनिर्मुक्तः शरो लक्ष्यमिवाविशत् ।। VI(ii)130.13.

27

27

हेम्नीव कटकादित्वं काष्ठलोष्ठसमास्थितौ।
देहे तिष्ठति नानात्वं जडे भाव विकारवत्॥

3.67.16

of outcaste Vaiśyas
sect of Vaiṣṇavas o
Southern India(No.5

ŚAULKIKA -- A tech. official
'superintendent of
term(No.12).

27

हेम्नीव कटकादित्वं काष्ठलोष्ठसमाश्रिते।
देहे तिष्ठति नानात्वं ज्ञे भावविकारकम्॥

3·67·16

of outcaste Vaiṣyas

sect of Vaiṣṇavas c

Southern India(No.5

ŚAULKIKA -- A tech. official

'superintendent of

term(No.12).

चिद्दणोः प्रतिभा सा स्यादेकस्यानेक- 27
तोदिता ।
असत्येव यथा हेम्नः कटकादि तथा
परे ॥

III . ४० . ४.

अनुकूलता स

वस्तु एवं अलंकारौचित्य

की मीमांसा की बड़ी बारीकी से

किया है कि रसौचित्य के

सामान्य कोटि के दोष न

आनन्दवर्धन के अनुसार रस

अथवा सब से बड़ा विघातक

यावत्कश्चित् संवित्तिस्तावन्नास्तीव हेमला...ता | 27
यावच्च दृश्यतापत्तिस्तावन्नास्तीव ...ता ||
सा कला ||

III. ४०. 48.

२२)

में चमत्कृत रस का स्रोत बहाना है, एक अनोखी

द्रव्यैर्दृश्यविनिर्माणे चित्त्वादस्त्येव शक्तता। ...ता। 27

कनकस्यावदातस्य करकादिकृताविव॥ ...तौ॥

III. 81. 66.

दृश्यस्य द्रष्टृनिर्माणो जडत्वान्नास्ति शक्तता । 27
कटकस्य तु हैमस्य यथा कनकनिर्मितौ ॥

III 81.67.

When the means this put together start
nce time. And when a thing desired to
mplished, we say it is closing time.
ed by these idea

INDUDUTA/A TE

By

Dr.Satya Vra

कटकत्वावभासे हि यथा ते ।
हेम्नो न हेमता न ॥

सत्येव प्रपञ्चत्येवं ब्रह्मदृश्यास्थितौ
वपुः ॥

III. 81. 69.

द्रष्टा दृश्यतया तिष्ठन्द्रष्टृतामुपजीवति ।
सत्यां कटकसंवित्तौ हेम काञ्चनतामिव ॥

III. 81. 70.

ne two would have been sufficient. It

ethitapadata' (repetition).

ne 4, the first syllable is missing, it

may be cintotpattau meaning on the rise

of the same verse the cittavrttim should

because its is the subject. It should

मातृमानप्रमेयाख्यं बुधो निगिरति त्रयम् ।
इहैव कटकादित्वमस्मन्मय्युपस्थितम् ॥

III. 81. 77.

1. Ekasya hi Brahmanastatt
caniruktavirodhisaktyup
svapnavijnana purusavad
bhoktrbhoktavyabhogagra

पर

हैम

अमि

31.

परस्परं प्रयात है। मि
तथा कुआणि
संस्थितम्॥
गा. ९1.32

36

lications such as

enjoyment – all of which do not exist in a dream-vision'.[1] .

TION III

REALLY EXIST ?

परस्माद्व्यतिरेकेण नाहमात्मनि किंचन ।
हैमनो वोर्मिकादित्वं न मय्यस्ति विशिष्टता ।। IV. 31. 27.

wa

Patrapala II.8. a long
in in t

Pakima II.38. Matured
lexicon

Pali I.49. embrace
only.

Pitala II.38. Yellow.
Pilu - IV.18. an elep

निगीर्णमातुलिङ्गस्य कनकप्रत्ययो यथा ।
स्वयमभ्येत्यसत्यो न्तः संकल्पस्ते तथा हृदि ॥ LV. 54. 8.

xxxxx wa

[illegible]

Pitala II.oo.

Pilu - IV.18. an elep

निगीर्णमातुलिङ्गस्य कनकप्रत्ययो यथा ।
स्वयमभ्येत्यसत्यो न्त: संकल्पस्ते तथा हृदि ॥ LV 5.54.8.

wast wa

Pitala II.56.

Pilu - IV.18.

an olep

देहेनास्य न संबन्धो मनागेवामलात्मनः ।
हेम्नः पङ्कलवेनेव तद्गतस्यापि मानवाः ।। V.5.25

xxxx wa

IV.18.

देहेनास्य न संबन्धो मनागेवामलात्मनः ।

हेम्नः पङ्कलवेनेव तद्गतस्यापि मानवाः ॥ V 5. 25.

xxxk wa

Pilu - IV.18.

नासौ किंचिन्न तत्किंचित्कृतं तेन महात्मना ।
नासौ कल्ङ्कमाप्नोति हेम पङ्कगतं यथा ।। VI 56.56.

xaxk wa

नासौ किंचिन्न तत्किंचित्कृतं तेन महात्मना ।
नासौ कल्कमाप्नोति हेम पङ्कगतं यथा ।। V.56.56.

xxxk wa

(१७८)

अस्त्यवस्तुनि वस्त्वन्तः कणं सिकतास्विव ।
अस्ति वस्तुन्यवस्त्वन्तर्मलं हेमकणोष्विव ।।   ४.१५.३६.

xxsk: wa

अभावितं ब्रह्मतत्त्व ब्रह्मज्ञानमलं भवेत्।
अभावितं हेमतत्त्व यथा हेम च भूषयेत्॥

VI (i) II – 46.

एकमानुदितं भिन्नं
तथातसुरसम दृष्टिकम्।
नरखगवगसों लक्ष्मणाति
मरों हिमगृहे स्थया॥
५(i) 44.26.

And if it exists, it

scope and operation over a

things are moving and chan

in as much as it is i

cannot be so, because

संदप सपिवाजेतरे
तासुं हेमीहूतां सथा ॥
१८ (८) ५५. २०९

Yours faithfully,

(Satya Vrat)

s charges and what will be the

माझा परिचय करून
दिला तर बोलायला आवडेल
वाटते ।।

८।१।५५. ३०.

end your Mss. to the individuals
an Indemnity Bond for the value
ss. (as is the practice with the
ar Oriental Research Institute,
d other Research Institutes and
raries) or to the libraries or
rch institutes only.

ow you cannot supply the original
pts to me can you please send their

8.

આ બોર્ડે પત્ર રીતે ન

મહાદેવ માનિક [illegible] ।

[illegible]. ૧૮.૫.૩૮

18.6

MAHA-KARTIKRITIKA--An o

Mahādandanāyaka, Ma

(Wala grant of Dhru

MAHĀKṢAPATALIKA--A superi

keeper of records' (

MAHA-KUMĀRĀMĀTYA-- An offic

MAHĀ-PĪLU-PATI--'Pil

काशैर् ष्तद्देहकाः कौन्ता
अदृश्यैर्मीयया स्वर्गः ।
निर्धूत पक्षैः पक्षाभितैः
पवनैरिव पांसवः ॥

III ३७. ३८.

re is the preparedness to act as the
n to. And this is what service means.
re of studies.

ततो दिक्कालकलनात्तदाधा-
रतया स्थिताः
उद्यन्त्यनुदिता एव वायोः
स्पन्दक्रिया इव ॥
III. 40.43.

...पदेशश्रवणान्म...

पुण्यैरवाप्येह मनुष्य...
शास्त्रोक्तधर्माचरणा...

क्लेशप्रहाणाय विद्या...

कथं पुनः कामविकार...

देव देवी सहास्माभिः पलाय्यान्तः-
पुरान्तरात् ।
शरणं देवमायाता वातार्तेव लता द्रुमम् ॥

III 44.5.

वाणीप्रमाण
स्वामि: सर्व

सोपानकैला गृ
नपरिवर्तं काश

देव देवी सहास्मागिः पलाय्यान्तः-
पुरान्तरात् ।
शरणं देवमायाता वातार्तेव लता द्रुमम् ॥

III 44 . 5.

वाणीप्रमाणी

स्वाभि: सर्व

सोपातकैला गृ

नपरिवर्तं कास

अथशेमुनिभिक्षेण देशोपद्रवविभ्रमाः
प्रशान्तोत्पातपवनाः पदार्थावृत्तयोयथा॥

III . 51 . 20.

त्वद्रूपस्य परि

इत्येतदुक्त्वा

अन्तःपुरद्वार्यंशु

व्यवीचरन्त्वा नि

अथशोमुनिर्मेजेण देशोपप्लवविभ्रमाः
प्रशान्तोत्पातपवनाः पदार्थावृत्तयोयथा॥
III. 51. 20.

त्वद्रूपस्य पा[illegible]

इत्येतदुक्त्वा

अन्त:पुरद्वार्यशू[illegible]

व्यचीचरत्त्वा[illegible]

ततोऽसौ प्रेतशब्देन प्रोच्यते व्यवहारिभिः।
चेतनं वासनागर्भमामोदानिलवत्स्थितम्॥

III. 55. 7.

नदी में पूर्णता ला स...
नदी में पाई जाने वाल...
ने शैवाल का काम किय...
कनपट्टियां ही बड़ बड़े...
थे । और बड़ी बड़ी ल...
मुनियों से भरी थी ।

यथा वातस्य चलनं कृशानोरुष्णता यथा।
शीतता वा तुषारस्य तथा जीवत्वमात्मनः॥

III 64. 10.

नदी में पूर्णता ला सक

अहंभावो हि दिक्काल व्यवच्छेदी कृताकृतिः
स्वयं संकल्पवशतो वातस्पन्द इव स्फुरन् ॥

III 64.15

(३)

विरामः संभवति । तस्मादिह वैदान्तेषु शब्दो कं

स्वभावाद्व्यतिरिक्तं तु न चित्तस्यास्ति चेतनम्।
स्पन्दादृते यथा वायोरन्तः किं नाम चेष्टते॥

3.66.16.

सब को शुभाशु ।

सपर्येता-

न्वा मित: ॥

व संमनसस्कृणोमि

संवननेन सर्वान् ।

रक्षमाणा:

॥

यथा स्पर्शेन पवनः सतामायाति नो गिरा ।

तथेच्छातानवेनैव विवेको स्य विबुध्यते ॥ IV. 18. 68.

बिंदु को एकाकार देख सक

कहा है:--

यो विधात्

सूत्रं सूमस्य

वेदाहं सूत्रं

सूत्रं सूत्रस्य

यं यं भावमुपादत्ते मनो मननचंचलम् ।।
तत्तामेति घनामोदमन्त: स्थ: पवनो यथा ।। IV. 21.13.

[illegible]कार देख । सक[illegible]

जनितोत्तमसौन्दर्या दूरादस्तमयोन्नता ।

समतोदेति सर्वत्र शान्ते वात इवार्णवि ।। 1 V. 22.1

[illegible]कार देख । स[illegible]

जनितोत्तमसौन्दर्यां दूरादस्तमयोन्नता ।
समतोदेति सर्वत्र शान्ते वात इवार्णवे ।। IV. 22.11

कार देख । सं

मोममपा:सुदृढास्ते तु तस्मिन्विषमसंगरे ।
विष्णुनैव शमं नीता: पवनेनेव दीपिका: ।। IV. 34.25.

पात्ययया ... ।। ...

कार देख ।

भीमपाशदृढास्ते तु तस्मिन्विषमसंगरे ।

विष्णुनेव शमं नीताः पवनेनेव दीपिकाः ।। IV. 34.25.

वात्ययया ... । पतत पद ।। V.

कार देख । सं

पुनः कालेन कृतापूतं कलुषीकुरुते कलिः ।
सचक्रिणापि वाम्भोधिं प्रवृद्धो विकरोत्यनिलः ॥ IV. 47. 79.

को मकाकार देख लि

अनया तीक्ष्णया तात छिन्धि बुद्धिशलाकया ।
वात्ययेवाम्बुदं काले वहन्त्या वितते पदे ॥ V.13.33

को चक्राकार देख सके

कः पिता किं च वा मित्रं का माता के च बान्धवाः ।
स्वबुद्ध्यैवावधूयन्ते वात्यया जनपांसवः ।। ए.२०.१.

[illegible] ।
[illegible] ॥

दृष्टिपातविभागेन सर्वेषां दनुजन्मनाम् । ।
शिरः प्रणामा जगाह पुष्पामोदानिवानिलः ।। V.29.20. निल

दृष्टिपातविभागेन सर्वेषां दनुजन्मनाम् ।

शिरः प्रणामा जग्राह पुष्पामोदानिवानिलः ।। V. २९.

दृष्टिपातविभागेन सर्वेषां दनुजन्मनाम् ।
शिरः प्रणामा जग्राह पुष्पामोदानिवानिलः ॥ V. 29. 20. 28.

एते तातादयः सर्वे तेनैवासुरसत्तमाः ।

पातिताः दुव्यकल्पान्तवातेनैव कुलाचलाः ।। V 31.28.

:

नमो नारायणायेति मन्त्रः सर्वार्थसाधकः ।
नार्पैति मम हृत्कोशादाकाशादिव मारुतः ।। V 31.38.

एते मत्तः पलायन्ते समग्रा दुष्टचेतसः ।
तार्णास्तरलसंचाराः पवनादिव राशयः ।। V. 31.60.

चितादोपित्तविप्रेन्द्रमांसमांसलगन्धया ।
जातनोहारमुत्पातवात्यया वकारोद्धतैः ॥ V. 46. 35.

एषा हि भवतामेव विमोहाय दायाय च ।

<u>वातस्येव</u> दीपानां स्फुरतामपि तेजसाम् ॥ V. 52. 68.

मिथो दुःखाय संपन्ने एकरूपे द्विधा स्थिते ।
व्यवहारपरे सार्धं लोके वार्यनलाविव ॥

I. 53. 64.

दुघावातिविकल्पौघान्पतिभासमुपेयुषः ।
पुरः परिस्फुटद्रूपान्मशकानिव मारुतः ॥ I. 54. 41.

तमप्युन्मीलयामास सम्यक्स्वान्तविवस्वता ।
सम्यग्ज्ञानोदितेनाशु पवनेनेव कज्जलम् ॥ V. 54. 4~~5~~ 4

तमप्युन्मार्जयामास सम्यक्खान्तविवस्वता ।
सम्यग्ज्ञानोदितेनाशु पवनेनेव कज्जलम् ॥ V. 54. 44.

सौम्यतामनयन्मौनो प्राणापानजवं मुखे ।
श्वसनं श्रेयसे देशे प्रशस्तः समयो यथा ॥ V. 54. 33.

दुका वातिविकत्वीघान्पतिभासमुपेयुषः ।

पुरः परिस्फुटद्रूपान्वशकानिव मारुतः ।। V. 54. 42 (41)

अस्यां दृशि स्थिता: सर्वे जीवन्मुक्ता महाशया: ।
भिदा रसा इव भुवि व्योमवीथ्यामिवानिला: ।। V.55.9.

अस्यां दृशि स्थिताः सर्वे जीवन्मुक्ता महाशयाः ।
सिद्धा रसा इव भुवि व्योमवीथ्यामिवानिलाः ॥ V.55.9.

पुर्यष्टकोदयादेव स्वयमात्मानुभूयते ।
सर्वदा सर्वसंस्थः स्वे घनास्पन्दादिवानिलः ॥ V. 73.22.

वायुः स्पन्दनधर्मत्वाद्यदा चलति देहके ।
तदा स्फुरति हस्ताङ्गरसनापल्लवावलौ ॥ V.14.11.

17

कृतस्फारविचारस्य मनोभोगादयो रयः ।
मनागपि न भिन्दन्ति शैलं मन्दानिला इव ॥ यो. ७१.१७.

(६८२)

निमेषार्धविभागेन कालेन कलनां प्रभुः ।
जहौ चित्तश्चेत्यदशां स्पन्दशक्तिमिवानिलः ॥ VI.87.12.

62.30.

निमेषार्धार्धभागेन कालेन कलनां प्रभुः ।
जहौ चित्तश्चेत्यदशां स्पन्दशक्तिमिवानिलः ॥ V.87.12.

62.30.

कर्मात्मना वराकेण जीवेन
मनसाऽमुना । चाल्यन्ते देह-
यन्त्राणि पाषाणा इव वायुना ॥
6.(i).32.॥.

कर्मात्मना वराकेण जीवेन

मनसाऽमुना । चाल्यन्ते देह-

यन्त्राणि पाषाणा इव वायुना॥

६. (i). ३२. ११.

मुने मननमाहूय स्वसत्तैवा-
रु मीपताम् । त्वमर्पि
मा हरान्यं पवन: स्पन्दता-
मिव ॥
6.(i) 35.3.

नाभिः संवलिता सैव
सत्ता जीवाभिधायिका ।
भवति स्पन्दविज्ञाना पवं-
नामैव लौकिका ॥

6.(1)41.32.

१. श्लोक में प्रांग्वश का
सामने की भूमि एवं
यदि वंश का अर्थ बा
पद का ठीक अर्थ क्य
२. शिशिरं नाम मास
वसन्तकेसरी प्राक्
मया ...

कदाचिदसिनिस्त्रिंशच्छिन्नः सो स्तमुपाययौ ।
विवेकासिनिर्लूनरूपो जीव इवात्मनि ।। VI (i) 62.30.

Old traditions hav
from the present t
and how the detail
thus enriched the
India.

Now comin
that it has continu
long time. The Skand

कदाचिदसिनिस्त्रिंशच्छिन्नः सो स्तमुपाययौ ।

विवेकानिलनिर्लूनरूपो जीव इवात्मनि ॥ VI (i) 62.30.

of these festivals in
old traditions have be
from the present to th
and how the details of
thus enriched the soci
India.

Now coming t
that it has continued
long time

निर्दग्धतृणभस्मालो क्वापि याति यथानिलः ।
सतां स्वभावविश्रामैः क्वापि याति तथा जगत् ॥

Vi (ii) 4 3.28.

thus enriched the soc

India.

Now coming

that it has continue

कृतकर्कशनिह्रादैरसुरैरिव मारुतैः ।
उह्यमानवनव्यूहप्रोतवातायनैर्वृतम् ।। VI (ii) 77. 23.

thus enriched the

India.

Now coming

that it has continued

चचालाचलचालिन्या सेनया स ततो वनाय ।
भिन्दन्निव रसाशैलं <u>वात्ययेवाशु</u> भीमया ॥ V.i.110.1

India.

Now coming

that it has continued

चचालाचलचालिन्या सेनया स ततो वनाद ।
भिन्दन्निव रसाशैलं वात्ययेवाशु भीमया ॥ Vi vi 110.17

India.

Now coming

that it has continued

मधुरं वंशविश्रान्तो गातुमेष वनानिल: ।
प्रवृत्त पाण्डुनगरनारीभिरिव शिक्षित: ॥ ५। (ii) 120.

(22.1

रचि

India.

Now comin

that it has continu

विस्तीर्णोर्मिघटापट्टपाटपट्टनपाटवैः

दर्शयन्तो जलाम्भोदनिष्क्रान्ति मारुता इव ।। Vi(ii)122.13.

India.

Now comin

that it has contin

तज्जीवाधारमोजस्तु प्रविष्टो हमलदितम् ।
रदितं परितः प्राणवर्तिः प्रच्छादनं यथा ।। v1(ii)137.26

हा वान्ति वारिवलनावलितान्तरिद्धा-

मृद्धाविधूतकुसुमप्रकरान्किरन्तः ।

वाताः पतद्विबुधमन्दिररत्नसाना-

बुधानकोटरगता इव सादातेन ।। VI (ii) 139.54.

ते बन्धवः स च ग्रामः स भूभागः स दिक्तटः ।
न जाने क्व गतं सर्वं व्यूह्य नीतमिवानिलैः ॥

Vi (ii) 140.58.

तेन मां त्वमविद्याख्यां भ्रान्तिं त्यक्त्वा चिरं स्थिताम् ।
भविष्यसि विनिर्वाणो गतस्पन्द इवानिलः ।। VI (ii) 159.20.

(६३)

तेन तां त्वमविद्याख्यां भ्रान्तिं त्यक्त्वा चिरं स्थिताम् ।
भविष्यसि विनिर्वाणो गतस्पन्द इवानिलः ।।VI (ii) 159.20.

(83)

चित्र

67

वाचा विवेकस्त्वविवेक एव ॥ IV. ...

विवेको ऽस्ति ह्यवस्यैव चित्रे ऽग्निरिव भास्वरः ।
यस्य तेनापरित्यक्ता दुःखायैवाविवेकिता ॥ (V. 18. 67)

ऽचित्रागना नूनमनंगमेति
वाचा विवेकस्त्वविवेक एव ॥ IV. 18. 69

विवेको ऽस्ति वचस्येव चित्रे ऽग्निरिव भास्वरः ।

यस्य नैनापरित्यक्ता दुःखायैवाविवेकिता ।। (V. 18.67.

ऽचत्रागना नूनमनंगनेति

वाचा विवेकस्त्वविवेक एव ।। IV. 18.69

चित्रामृतं नामृतमेव विद्धि
चित्रानलं नानलमेव विद्धि ।
चित्रांगना नूनमनंगनेति
वाचा विवेकस्त्वविवेक एव ।। IV. 18.69.

आदावन्ते च्यनन्तो हं मध्ये पेलवजीवितः ।
बालश्चित्रेन्दुनेवाहं किं मुधा धृतिमास्थितः ।। V. २.४.

नास्तमेति न चोदेति तत्प्रज्ञा सुखदुःखयोः ।
समा स्थिरकरा चित्रकेख्या सूर्यविलिर्यथा ।। V.29.31.

चित्सामान्यविराम्यासात्सत्तासामान्यमेत्य सः ।
दृश्ये स्मिंश्चित्रविवन्तास्तमायान्त्न चोदयम् ।।   V. 54. 12.

नास्तमेति जगदुःखं यथा चित्रगतो रविः ।
आयात्यापदनन्तत्वं महार्णववदातता ॥ V. 65. 2.

सुगुप्तावस्थया राम भव संव्यवहारवान् ।

चित्रेन्दोरिव ते न स्तः क्षयोद्वेगावरिन्दम् ॥ V. 71. 6.

रूपलावण्ययुक्तापि चित्रकान्तेव कामिनी ।
दृव्यमात्रसमारम्भा तत्वविद्भिर्विलोक्यते ।। V. 74. 80

यथा पर्णोकुसुमादि स्त्रियाश्चित्रे तथैव हि ।

जीवत्या अपि केशोष्ठं हस्तां परि किल गृहः ।। V. 74.81.

द्वैताद्वैतसमुद्भूतैर्जरामरणविभ्रमैः ।
स्फुरत्यात्मभिरात्मैव चित्रैरब्धिरिवोर्मिभिः ॥ V.79.15

समकायशिरोग्रीवस्थानकः स महामतिः ।
आलोच्कैलादिवोत्कीर्णश्चित्रार्पित इवाथवा ॥ V. 84. 6.

समकायशिरोग्रीवस्थानकः स महामतिः ।
आसीच्छैलादिवोत्कीर्णश्चित्रार्पित इवाथवा ॥ V. 84.6.

पटे चित्रमहाराज्यमिव भासुरसुन्दरम् ।
परामर्शसहं वाङ् विकल्पस्फूर्जितं जगत् ॥ Vi (ii) 12.22.

अबला (नारी)

आर्तवस्तनधारिण्यो लग्नसूर्यांशुकुङ्कुमाः ।
विचित्रकुसुमोपेताश्चन्द्रांशुसितचन्दनाः ॥ IV . 50 . 11 .

(१०२)

वनदेवीं विशालादनीमालोककुसुमाम्बराम् ।

कामिनीं कान्तवदनां मदघूर्णितलोचनाम् ।। IV 51. 8

(១៣៦)

[illegible] ៖ ៕

[illegible] ៖ ។

सुन्दर्या निजया बुद्ध्या प्रज्ञयेव वयस्यया ।
पदमासाद्यते राम न नाम क्रिययान्यया ॥ V.12.18.

उपमा

सौ श्वपचो नागं कौतुकोद्धुरया दृशा ।
रमालोकयामास स्पन्दयुक्ताबलोपमम् ।। V. 45. 30.

रूपलावण्ययुक्तापि चित्रकान्तेव कामिनी। प. ७५.४०.
द्रव्यमात्रसमारम्भा तत्त्वविद्भिर्विलोक्यते ॥

यथा पषाकुसुम्भादि स्त्रियाश्चित्रे तथैव हि ।
जोवत्या अपि केशोष्ठं कस्ता परि किल गृहः ।। V. 7M. 81.

परव्यसनिनी नारी केन भर्त्रौं वलीयसा ।

विस्मारिता स्वसंकल्पकान्तसङ्गमहोत्सवम् ।। VI. 74. 85

व्यसनिनो नारी केन भर्त्रो वशीयसा ।
स्मारिता स्वसंकल्पकान्तसङ्गमहोत्सवम् ॥ V. 74. 85.

परव्यसनिनो नारी केन भर्त्रों वनीयसा ।
विस्मारिता स्वसंकल्पकान्तसङ्गमहोत्सवम् ॥ V. 74. 85.

यथा संकल्पकान्तेन भवत्यानन्दमन्थरः ।
वधूलोको व्यसनवान्दुः सवृन्देनै बाध्यते ॥ V. 74. 88

कीट-कृमि

चिद्घनैकघनात्मत्वाज्जीवान्तर्जीवजातयः ।
कदलीदलवत्सन्ति कीटा इव घरोदरे ॥ IV. 19.2.

चिद्दनैकघनात्मत्वाज्जो वान्तर्जीवजातय: । उपमा

कदलीदलवत्सन्ति कीटा इव घटोदरे ।। (V. 19. 2.

।। [illegible]

यो यो नाम यथा ग्रीष्मे कल्पस्वेदाद्भवेत्कृमिः ।
यद्यदहृदयं शुद्धचित्तं तज्जीवो भवति स्वतः ॥ IV. 19. 3.

यो यो नाम यथा ग्रीष्मे कल्पस्वेदाद्भवेत्कृमिः ।
यद्यद्द्रव्यं शुद्धचित्त्वं तज्जीवो भवति स्वतः ।। IV.19.3.

उपमा

स्वविकल्पान्नरस्तत्र प्रसार्य रचयत्यलम् ।
जालमात्मनिबन्धाय कोशकारकृमिर्यथा ।। IV. 35. 26.

स्वविकल्पान्नरस्तत्र प्रसार्यं रचयत्यलम् ।
जालमात्मनिबन्धाय कौशकारकृमिर्यथा ॥ IV. 35. 26.

इति शक्तिमयं चेतो घनाहंकारतां गतम् ।
कोशकारक्रिमिरिव स्वेच्छया याति बन्धनम् ॥ IV. 42.31.

॥ [illegible]

दारुवारिदृषन्मात्रे लुलितो यो धरातले ।
धिग्वराकमनात्मज्ञं तं कुदानवकीटकम् ।। V. 34.72.

दारुवारिदृषन्मात्रे लुलितौ यौ धरातले । 5.

धिग्वराकमनात्मज्ञं तं कुदानवकीटकम् ॥ V. 34. 72.

हाद्वेषसमुत्थेन द्वन्द्वमोहेन जन्तव: । 99. 85.
ाविवरमग्नानां कीटानां समतां गता: ॥ V. 34.109.

इच्छाद्वेषसमुत्थेन द्वन्द्वमोहेन जन्तवः ।

धराविवरमग्नानां कीटानां समतां गताः ॥ V. 34.109. 85.

इच्छाद्वेषसमुत्थेन द्वन्द्वमोहेन जन्तवः ।
धराविवरमग्नानां कीटानां समतां गताः ॥ V. 34. 109. 85.

हे चित्त वासनाजालं बन्धाय भवतोहितम् ।
स्वात्मनः सहजः फेनस्ततः कुकृमिणा यथा ॥ V. 52.22. 85.

·११८.

[illegible]

40

ह चित्त वासनाजालं बन्धाय भवतोऽहितम् । 5.

न्वात्मनः सहजः फेनस्ततः कुकर्मिणा यथा ॥ V 52.22.

चेतो वासनया पङ्के कीटवत्परिमज्जसि ।
दृश्यमात्रावलम्बिन्या स्वया दीनतया तया ॥ VI. 58.40.

चेतोवासनया पङ्के कीटवत्परिमज्जसि ।
दृश्यमात्रावलम्बिन्या स्वया दीनतया तया ॥ V. 58. 40 85.

... यदृच्छयैव प्रोद्धर्तुं देहं तस्याभवन्मतिः ।

अपश्यत्तत्तथा तत्र पङ्के कीटमिव स्थितम् ॥ VI. 85.5

बारि

III . 20 . .

स द्रुमं नाविमानमेते
लोके प्रख्यातवानहम् ।
III. 60. 15.

प्रति भासार्थना भोति
द्वारादेव मनो मुखे ।
स्पन्दसमाचारमध्ये चारे
ध्यधा जडा नरडा लाभ ॥
III. 12.31.

IV

This is a wrong inter

refutes it. He points out

that particular effects pr

they (causes) are present,

effects take place at a par

चित्ततत्त्वानि शुद्धानि संमिलन्ति परस्परम् ।
एकरूपाणि तोयानि यान्त्यैक्यं नाविलानि हि ।। IV.17.30.

विचतत्वानि शुद्धानि संमिलन्ति परस्परम् ।
एकरूपाणि तोयानि यान्त्यैक्यं नाविलानि हि ॥ (V.17.30

कातकं फलमासाद्य यथा वारि प्रसीदति ।
तथा विज्ञानवशत: स्वभाव: संप्रसीदति ।। IV. 22. 8

कातकं फलमासाद्य यथा वारि प्रसीदति ।
तथा विज्ञानवशतः स्वभावः संप्रसीदति ।। IV. 22. 8.

पतितांगव्यथार्तानि प्रस्रवद्रुधिराणि च ।
पयांसीवावसेतूनि देवसैन्यानि दुद्रुवुः ॥ IV. 27. 5

[illegible] ॥

पतितांग व्यथार्तानि प्रस्रवदुधिराणि च ।

पयांसो वा वसेतूनि देवसैन्यानि दुद्रुवुः ।। IV. 27. 5.

पतितांगव्यथार्तानि प्रस्रवद्रुधिराणि च ।
पयांसोवावसेतूनि देवसैन्यानि दुद्रुवुः ॥ IV. 27. 5.

सर्वे सव सकलायुधशस्त्र-

पातमात्रसमनन्तरमेव ।

दिक्षु नाशमगमन्त्सुरेन्द्राः ।

पांसवो मृदुनिधौ पयसीव ।।

IV. 29. 34.

यान्ति श्वभ्रं जलानीव स्वलाभं नाशयन्ति ते ।
स्वानुभूतिप्रसिद्धेन मार्गेणागमगामिना ॥ IV. 32.35

क्वैवेदं स्थितं नाम मलमस्तीह नानघ ।
तरङ्गौघगणैरम्भः सिन्धौ स्फुरति नो रजः ॥ IV.39.14.

असंख्याताः पुरा जाता जायन्ते चापि वाद्य मो: ।
उत्पतिष्यन्ति चैवाम्बुकणौघा इव निर्झरात् ॥ IV 43. 2.

परमात्मनि विद्यन्ते पयसो वेह पांसवः ।
भावनाशब्दशब्दार्थैरंजनेयं जगद्‌ता ॥ IV. 41. 27.

असंख्याता: पुरा जाता जायन्ते चापि वाद्य भौः ।
IV. 42. 2.

असंख्याता: पुरा जाता जायन्ते चापि वाथ भो: ।
उत्पत्स्यन्ति चैवाम्बुकणौघा इव निर्झरात् ॥ IV. 43. 2.

अनाहते प्रतप्ते यः पिण्डे जलकणा इव ।
इमे भावाः स्थिता नित्यं चिदाकाशे स्वभावतः ॥ IV. 47. 56.

[illegible]

[illegible]

अनाहृते प्रतप्ते यः पिण्डे नल्कणा इव ।
इमे भावाः स्थिता नित्यं चिदाकाशे स्वभावतः ॥ IV.47.56.

इति भावानुसंधानमयो दृष्टिर्न तुष्टये ।
सा शास्त्रपदवी सा महावोचिवागुरा ।। (V. 56.45

आत्मतत्त्वमहाम्भोधिवीचयः सर्गराजयः ।

अनुत्तमपदाम्भोदवृष्टयः शास्त्रदृष्टयः ।। IV. 57. 47.

तते ब्रह्मघने नित्ये संभवन्ति न कल्पना: ।
विचिक्रत्य: पयोराशौ यथा राम न सन्मया: ॥ V. 5. 40.

तते ब्रह्मघने नित्ये संभवन्ति न कल्पनाः ।
विच्छित्तयः पयोराशौ यथा राम न सन्मयाः ॥ V. 5. 40.

मातापितृसहस्राणि समतीतानि ते सुत ।
बहून्यम्बुप्रवाहस्य निम्नानीव वने वने ॥ V. 19. 31.

... गता पुनरासाद्य पुनरेति निशामताम् ।
यथा जलं तथैवायं तां तामेति क्रियां जनः ॥ V. 22. 35

(७६)

ऊर्मितां पुनरासाद्य पुनरेति निरूर्मिताम् ।
यथा जलं तथैवायं तां तामेति क्रियां जनः ॥ V. 22. 35

ं पोतं पुरा तेन येषु खर्परकेषु वै ।
-पन्दाग्रसन्निभैः पानपूर्णैरिवावृतम् ॥ V. 47. 48.

मुक्तं पीतं पुरा तेन येषु खर्परकेषु वै ।
तैरस्पन्दा<u>प्रसक्तैः</u> पानपूर्णैरिवावृतम् ।। V. 47. 48.

यावत्संकल्पकलना तावच्चित्तविभूतयः । VI. 50.18

यावज्जलदविस्तारस्तावत्स्वजलबिन्दवः ॥

कदा विकल्पजालं मे न लगिष्यति चेतसि ।
स्थितमप्युज्झितासङ्गं पयः पद्मदले यथा ॥ प्र. 51. 21.

अकृत्रिमविरोधस्थौ यत्र संघटितावुभौ ।
धारा इव पतन्त्येव तत्रानर्थपरम्परा: ।। V.53.54

कूपाद्गगनमध्यस्थाश्चन्द्रमण्डलतां ययुः ।
घूमा गगनकोशस्था: शीतलाम्बुदतामिव ।। V. 54. 19.

क्रमाद्गगनमध्यस्थाश्चन्द्रमण्डलतां ययुः ।
धूमा गगनकोशस्थाः शीतलाम्बुदतामिव ॥ V. 54. 19.

विश्रम्याशु पपाताङ्ग संविदं विश्वरूपिणीम् ।

सेतुरुद्धं सरोवारि प्रतीपं स्वमिवास्पदम् ॥ IX. 54. 54.

विश्रम्याशु पपाताद्ग संविदं विश्वरूपिणीम् । V. 54.54.

सेतुरुद्धं सरोवारि प्रतीपं स्वमिवास्पदम् ।।

यथावर्तादिताभेति द्रवत्वाद्वारि वारिणि ।
तदाहंतादिताभेति ज्ञप्ता ज्ञप्तौ ज्ञ आत्मनि ।। V.57.21.

मनः स्वरूपमुत्सृज्य शममेष्यति विज्वरम् ।
भूतपूर्ववपुर्भूत्वा तरङ्गः पयसीव ते ।। V. 58. 34.

तदत्र तावन्मांसास्थि नाहमेतदचेतनम् ।
न चैतन्मम संश्लेषमेत्यब्जस्य यथा जलम् ।। V. 59. 10.

तदत्र तावन्मांसास्थि नाहमेतदचेतनम् ।

न चैतन्यम संश्लेषमेत्य कजस्य यथा जलम् ॥ V.59.10.

राम ब्रह्मणि जीवौघास्तरङ्गा इव वारिणि ।
अनाद्यन्तपदोत्पन्नाः कलनापदमागताः ॥ IV 60. 5.

संघट्टात्काष्ठपयसोर्यथोत्तुङ्गाः कणादयः ।
देहात्मनोः समायोगात्तथैताश्चित्तवृत्तयः ॥ V.67.10.

संघट्टात्काष्ठपयसोर्यथोत्तुङ्गाः कणादयः ।
देहात्मनोः समायोगात्तथैताश्चित्तवृत्तयः ॥ V. 67. 10.

अन्तः सङ्गविहीनास्तु यथा स्त्रेहा दृषज्जले । VI. 67.18.

तथासक्तमनोवृत्तौ बाह्यभोगानुभूतयः ॥

उत्पत्योत्पत्य चोयन्तौ तत्संपर्क विजृम्भतम् ।
भूतानि विरसं भूयो निर्फैराम्बुकणा इव ॥ V. 68. 34.

उत्पत्योत्पत्य लीयन्ते तत्संसर्गविजृम्भितम् । V. 68. 34.

भूतानि विरसं भूयो निर्झराम्बुकणा इव ॥

[illegible]

पातोत्पातदशाजीर्णं कालबालककन्दुकम् ।
यथापि न जहातीन्दुर्जलमामलिनं वपुः ।। V. 68. 37.

संसारदृष्टिरुदितं ज्ञातलोकपरावरम् ।
न र जयति सच्चित्तं जललेखा यथाम्बुजम् ॥ V. 70.7.

b. L 1

जलमेव यथाम्भोधिर्न तरङ्गादिकं पृथक्।
आत्मैवेदं तथा सर्वं न भूतोयादिकं पृथक् ।। V. 71. 14.

अपामवनतं स्थानमास्पदं भूतले यथा ।
अन्तः करणमेवात्मसंविदामास्पदं तथा ॥ D. 71. 40.

सर्वे भावा इमे नित्यमात्मतत्त्वैकरूपिण: ।

चित्तातरङ्गकगणा जलैककलिता यथा ।। V. 71. 48.

आत्मा स्पन्दैकरूपात्मा स्थितस्तेषु क्वचित्क्वचित् ।
तरङ्गेषु विलोलेषु <u>पयोधेः सलिलं</u> यथा ॥ V. 71. 49.

[illegible]

19.

आत्मा स्पन्दैकरूपात्मा स्थितस्तेषु क्वचित्क्वचित् ।
तरङ्गेषु विलोलेषु पयोधेः सलिलं यथा ।। VI. 71.49.

प्रबोधाच्चेत्यतां त्यक्त्वा व्रजत्यात्मात्मतां स्वयम् ।
स्वस्पन्दवशतो वारित्यक्त्वाच्छत्वमिवाच्छतां ॥ V. 72. 19

प्रबोधाच्चेत्यतां त्यक्त्वा व्रजत्यात्मात्मतां स्वयम् ।
स्वस्पन्दवशतो वारित्यक्त्वाच्छत्वमिवाच्छतां ॥ II. 12.19.

5

। [illegible]

इतश्चेतश्च जातानि यथा संश्लेषयन्त्यलम् ।
तरद्गास्तृणजालानि तथा भूतानि देहदृक् ॥ V.72.16. 5

[illegible]

[illegible]

आत्मैव स्पन्दते विश्वं वस्तुजातैरिवोदितम् ।
तरङ्गकणकल्लोलैरनन्ताम्ब्वम्बुधाविव ॥ V. 72. 23 -5

सम्यग्दृष्टपथं तज्ज्ञं सुखदुःखयतो मनाक् ।
द्वे वोच्याविव शैलेन्द्रं दामं नेतुं न शक्नुतः ॥ V. 74.65

[illegible]

शुद्धाम्भसि यथा दारिद्घो विंचारान्निवर्तते ।
संसारवासना तद्दो विचारान्निवर्तते ।। V. 74.78

फेनाजवं जवीभावे जले भूतक्रमे तथा ।

क्व किन्त्विदं कुत: को न: प्रसङ्ग: सुखदु:खयो: ।। V. 72.35

[illegible]

यथा जलपरिस्पन्दाद्व्यतिरिक्त इवाम्भसः । V. 18. 2.
दृश्यते वर्तुलावर्तश्चचस्पन्दा तथा जगत् ।।

बजम्भर्त ।

सनिष्यन्दवद्दृष्टिः पिच्छिकेवाम्बरोत्थिता ।
सुजातिबन्धा स्फुरति तव चित्त क्रमागतम् ।। V ४० ४.

[illegible]

[illegible] ॥

यशानानन्न रूपदापत्य सप्राबजृम्भते ।

प्रत्युल्लासविलासाभ्यां जलधम्बुनिधाविव ।। V. 84. 43

[illegible] बजृम्भत ।

प्रत्युल्लासविलासाभ्यां <u>जलमम्बुनिधाविव</u> ॥ VI. 84. 43.

[illegible]

अज्ञानान्मन एवेदमित्थं संप्रविजृम्भते ।
प्रत्युल्लासविलासाभ्यां जलमम्बुनिधाविव ॥ V-84.43

[illegible]

तस्मिंस्तथोपशान्ते हि परां निर्वृतिमागते ।
पयः कणा इवाम्भोधौ स्वे पदे परिणामिनि ॥ IV. 88.2

[illegible]

पयः कणो या च कणिका वा कीर्तिता ... 39.

तस्मिंस्तथोपशान्ते हि परां निर्वृतिमागते ।
पयः कण इवाम्भोधौ स्वे पदे परिणामिनि ।। V. 88. 2

रः ।

पेः फणो या च कणिका या वीचिपस्तरङ्ग:ऊ 39.

फेः फेनो या च लहरी तद्यथा वारि वारिणि॥ 12.

VI (i) 11-40.

१२. १

[illegible]

39.

मनोराज्यमिवासत्यं लोलं लम्बाम्बुबिन्दुवत् ।
छायाभ्यामित्यनुभूतिभ्यां यदसत्तत्र कात्मता ॥ VI (ii) 162. 12.

y old argument. It is given by Vācaspati

0. Udayana also quotes it in Ki.Va. and

ārya. This Ācārya, we are told by

contd. ....

(२८,

39.

यावदाश्वसिमि दिप्रं डिण्डीरे चाद्रिखण्डकैः ।
तावदेत्य हतो वेगाद्वैरिणोवातिवारिणा ॥ VI (ii) 139. 4.

...ge. This Ācārya, we are told by

(२०,

तपन्ति द्वादशादित्याः प्रज्वलन्ति दिशो दश ।
शीताश्यानाम्बुवच्छैलाः प्रवृत्ता गलितुं बलात् ।। VI(ii)140.60

...गाउर. ।

[illegible] ।

[illegible] ॥

This Ācarya, we are told by

(२०)

ससार

39.

नागर. ।

[illegible]

[illegible]

--- [illegible]

... this Acarya, we are told by

दृश्यतन्मयता येषा स्वभावस्थानुभूयते ।
संसारमदिरा सेयमविधेत्युच्यते बुधैः ॥ IV.21.39.

...नार. ।

This Acarya, we are told by

तथा संसारबन्धार्थः प्रेषितो सो न लभ्यते ।
इदं जगदयं वाहमिति संभ्रान्तमुत्थितम् ।। IV. 21. 51.

this Acarya, we are told by

[illegible] ||

अन्धकारमयी मूका जाड्यजर्जरितान्तरा ।
तनुत्वमेति संसारवासनैवोदये तपा ।। IV.22.1

... this Acarya, we are told by

अन्धकारमयो मूका जाड्यजर्जरितान्तरा । IV.22.12

तनुत्वमेति संसारवासनेवोदये क्षपा ॥

... this ācārya, we are told by

अवतीर्णानां च तेषामवतरणसमकालमेवाविर्यो-

सा समग्रजगद्भूतखगबन्धनवागुरा । IV. ५१.२५.

... This Acarya, we are told by

अवतीर्णानां च तेषामवतरणक्रमकालमेवाविद्यो-
देति तत्वज्ञानं दृढतामेति तदनु शतसहस्रस्कन्धो
विचित्रशुभाशुभफलभरफलितो भूरिशाखः स्फारतामेति
संसारद्रुमः ॥ IV. 39. 50.

[illegible]

... this Acarya, we are told by

सति दीप इवालोकः सत्यर्क इव वासरः ।
सति पुष्प इवामोदः स्वतः संपद्यते जगत् ॥ IV. 39.43

स्वदृश्यमपि शैलेन्द्रसमभारभयावहम् ।

[illegible] जरामरणशाखाढ्यं संसारविषदुर्द्रुमम् ।। IV. 42. 43.

(58)

संसाराम्बुनिधावस्मिन्वासनाम्बुपरिप्लुते ।
ये प्रज्ञा नावमारूढास्ते तीर्णा बुडिता: परे ।। IV 46.2

संसाराम्बुनिधावस्मिन्वासनाम्बुपरिप्लुते ।
ये प्रज्ञा नावमारूढास्ते तीर्णा बुडिताः परे ॥ IV.46.22.

३७)

कादम्बककदम्बैश्च कुलायकृतकेलिभि: ।
स्वर्गकोटरविश्रान्तै: सिद्धैर्जगदिवावृतम् ।। IV. 49.10.

किंत्वसद्भूत एवैष सुचिकित्स्यस्तदा भवेत् ।
अकृत्रिमं चेत्संसारमलमङ्गारकार्ष्ण्यवत् ।। IV. 54. 3

उदेति परमा दृष्टिर्ज्योत्स्नेव विगताम्बुदा ।
ययाभ्युदितया राम तीर्यते भवसागरः ।। (V. 56. 48.)

IV. 22. 17

तृष्णातरङ्गाकुलितमाशामकरमालिनम् ।
कदा संसारजलधिं तीर्त्वा स्यामहमज्वरः ॥ V. 2. 27.

V. 2. 17

संतापितसमस्ताङ्गः सर्वथातुभयंकरः ।
संसृतिज्वर वादोर्घः कदा नाशमुपैष्यति ।। V. २.२१.

V. 2.2.17

[illegible]: ।

तावद्भवमहाम्भोधौ जनस्तृणवदुह्यते ।
विचारतटविश्रान्तिमेति यावन्न चेतसा ॥ V 5. 18.

V 22.17

सहस्राङ्कुरशाखात्मफलपल्लवशालिनः ।

अस्य संसारवृक्षस्य मनो मूलमहाङ्कुरः ॥ V. 9. 55.

V 22.17

यस्य संसारवृक्षस्य मूलं दोषाङ्कुरास्पदम् ।
भव्य घोरेण धैर्येण प्रोद्धरोद्धुरया धिया ॥ V. 13. 34

V. 22. 17

एतामनुसरन्नाम चित्तसत्तामपावनीम् ।
संसारबीजकणिकां जीवबन्धनवागुराम् ।। V. 15. 1.

V. 22. 17

अथ विदुनदैत्येन्द्रं दग्धान्तः पुरमण्डलम् ।

बभूव पातालतलं कल्पदुण्णाजगत्समम् ॥ V. 23. 23.

V. 22. 17

इत्युक्त्वा पुण्डरीकाद्यः सनरामरकिन्नरः ।

द्वितीय इव संसारश्चचालासुरमन्दिरात् ।। V. 42.1.

V 22.17

[illegible]

युक्त्वा पुण्डरीकादाः सनरामरकिन्नरः ।
तोय इव संसारश्चचालासुरमन्दिरात् ।। V. 4. 2. 1.

V 22.17

इत्युक्त्वा पुण्डरीकाद्याः सनरामरकिन्नरः ।
द्वितीय इव संसारश्चचालासुरमन्दरात् ॥ V. 4.2.1.

V 22.17

पुनः पुनरुपायाति जलकल्लोलकारणम् ।
मेघनोन्नतमः श्यामा <u>संसृतिप्रावृडाकुला</u> ॥ V. 65. 3

V 22.17

[illegible]

निर्मृष्टकामपङ्काङ्कशिक्रन्नबन्धनिजभ्रमः ।

अस्य संसारतन्त्रस्य वृहत्कालविलास्पदः ।
जीविताशामयं तन्तुमन्तकाखुर्निकृन्तति ॥ V. 66.28.

V 22.17

[illegible]

अनन्ता बन्धुजनतानद्यो गम्भीरकोटरे । 1.

अजस्रं निपतन्त्यैता वितते कालसागरे ।। V.66.31

V 2.2.17

निर्मृष्टकामपङ्काङ्कश्छिन्नबन्धो निजभ्रमः । V. 74.35. 1.

द्वन्द्वदोषभयोन्मुक्तस्तीर्णसंसारसागरः ॥

IV 2.2.17

[illegible]

निर्मृष्टकामपङ्काङ्कश्छिन्नबन्धनिजभ्रमः ।

द्वन्द्वदोषभयोन्मुक्तस्तीर्णसंसारसागरः ॥ V. ७५. ३५. 1.

V 2.2.17

[illegible] ।

निर्मृष्टकामपङ्काङ्कश्छिन्नबन्धनिजभ्रमः ।

द्वन्द्वदोषभयोन्मुक्तस्तीर्णसंसारसागरः ॥ V. 74. 34.

1.

V. 22. 17

विचारयात्मनात्मानमात्मनश्चिरसिद्धये ।
विततोध्यवसायस्य जगद्भवति गोष्पदम् ।। V. 75.55.

हि परदुष्पारो घोरः संसारसागरः ।
ना युक्तिप्रयत्नाभ्यामस्माद्राम न तीर्यते ॥ V. 76. 4.

1.

III . 48. 44

IV 22.17

अयं हि परदुष्पारो घोरः संसारसागरः ।
विना युक्तिप्रयत्नाभ्यामस्माद्राम न तीर्यते ॥ V. 76. 4.

एवं विलोलनहरीभीमात्संसारसागरात् ।
उत्तीर्यते चेन्मग्नेन तत्परं पौरुषं भवेत् ।। V. 76.12

V 22.17

वारमाक्रम्य प्रमेयीकृत्य सर्वतः । 1.

र्विगाहते यः स एव पुरुषः स्मृतः ॥ V. 76.14.

V. 22.17.

अपारावारमाक्रम्य प्रमेयीकृत्य सर्वतः ।
संसाराब्धिं गाहते यः स एव पुरुषः स्मृतः ॥ V. 76.14.

(१७४)

V. 22.17.

चित्त चारणं क्वाकि चतुर्दिक्कु दामिदलुक ।
इवेव व्यर्थमनाथ मेवं विहर हेजगत् ।। V. १२. २६.

५.१.

V.22.17.

त चारणा धावांक्र चतुर्दिक्कुदाभिदक ।
व व्यर्थमनाथांय मेवं विहर हेजगत् ।। V. 82. 26.

5.1.

IV 22.17.

चित्त चारणा धावति चतुर्दिक्षु दाम्भिदाक ।

इवेव व्यर्थमनार्थाय मेवं विहर हेजगत् ।। V. १२. २६.

V 22.17.

हेपतुर

५.१.

V 22.17

अथोदितमोऽम्भोधिमगस्त्यो
गभस्तिभिः।
अपिबत्कृष्णमम्भोदं शरत्काल इवामलः॥

III . 48. 44

(१०४)

(০৪)

(१०४)

दु:खासारवतो राम संसारप्रावृडातता ।
जाड्यं ददाति परमं विचारकमपश्यताम् ।। V. ५२.२३.

मूर्धन्य ट, ठ, ड, ढ, ण
प्रभाव था। दन्त्य त, थ,
देन हैं क्योंकि सम्भवतः यह
अथच प्रसिद्ध विद्वा

कालकारणसंशुष्कां भाविपुष्पशुभोदयाम् ।
विवेश तां तनुं बालां मुक्तामिव माधवः ।। (V. 16. 9. 5.
(माधवः - वसन्त)

कालकारणसंशुष्कां भाविपुष्पशुभोदयाम् ।

विवेश तां तनुं बालां सुलतामिव माधवः ॥ IV. 16. 9.

(माधव: - वसन्त)

(808)

तथा गगनविभ्रष्टे समस्तै ध्वस्तसंस्थितौ ।

विनष्टे शम्बरानीके शरदोवाब्दमण्डले ।। IV 34.

(608)

तथा गगनविभ्रष्टे समस्ते ध्वस्तसंस्थितौ ।

विनष्टे शम्बरानीके शरदीवाब्दमण्डले ॥ IV 34.1.

तथा गगनविभ्रष्टे समस्ते ध्वस्तसंस्थितौ । 2.

विनष्टे शम्बरानीके शरदो वाव्दमण्डले ॥ IV. 34. 2.

वृद्धायां प्रावृषि श्रोमा शरत्काल इवामल: ।
विचारी भोगगर्हातो विचाराद्भोगगर्हणाम् ।। V 24.62.

मातापितृवियोगेन शोकसंतापिताशयः ।
म्लानिमभ्याययौ नूनं हेमन्त इव पङ्कजम् ॥ IV.48.22

ततः क्रमेण तपसा शास्त्रार्थनियमैः क्रमैः ।
विवेक आजगामैनं नवर्तुरिव भूतलम् ॥ V. 51. 15.

प्यतस्वरूपो ध्रुं पदमुहद्दे स जन्मान्तरात् ।

कस्मिंश्चिदेव समये किंचित्पुंसो विराजते ।
फलमाभाति वृक्षस्य शरथैव न माघवे ।। IV. 57.12.

ध्यतस्वरूपो ...

यथासावसुराधीशः कुर्वंस्त्रिभुवनेशताम् ।
कालेन सुषुवे पुत्रानङ्कुरानिव माधवः ॥ V.30.5

…मनस्वरूपो थ पदमुहघ्रे स जलान्तरात् ।

तेनाराजत पुत्रेण हिरण्यकशिपुर्भृशम् ।
सर्वसौन्दर्ययुक्तेन वसन्तेनेव वत्सरः ॥ V. 30 8

स्मृतस्वरूपो थ पदमुद्दध्रे स जनान्तरात् ।

तस्माद्रसातलं गत्वा यथावत्स्थापयाम्यहम् ।
स्वे रूपे दानवाधीशमृतुः पुनरिव द्रुमम् ।। V. 38.17.

मनस्त्वरूपो शं पदमहंछे य जन्मान्तरात ।

दु:खासारवती राम संसारप्रावृडातता ।
जाड्यं ददाति परमं विचारकमपश्यताम् ।। V. 42. 23.

पूतस्वरूपौ थ पदमुहध्रे स जनान्तरात् ।
शशिरान्तो प्रवृत्तास्यं सरोजमिव माधवः ॥ V. 475.

परमां तुष्टिमाप्नोति: फलपुष्परसाशनैः ।
प्रीतिं स्निग्धगंधिना तेन वसन्तेनेव पादपः ।। V. 47. 18.

परमां तुष्टिमानोत: फलपुष्परसाशनैः ।

सो ति थिगंघिना तेन वसन्तेनेव पादपः ।। V. 47.18.

ततः क्रमेण तपसा शास्त्रार्थैर्नियमैः क्रमैः ।
विवेक आजगामैनं नवर्तुरिव भूतलम् । V. 51. 15.

समूलं संपरित्यज्य चिरायाहंकृति प्रमम् ।
तिष्ठाप्यात्मनि शान्तात्मा शरत्स्वं शरदीव खे ।। V. 53.26.

अवस्त्विदमिति स्फारे दृढे मनसि निश्चये ।
हेमन्त इव प जर्यः दरीयन्ते भोगवासनाः ।। VI. 53. 47.

वस्त्विदमिति स्फारे दृढे मनसि निश्चये ।
मन्त इव न जयैः क्षीयन्ते भोगवासनाः ।। V. 53. 47.

2.

अवस्त्विदमिति स्फारे रूढे मनसि निश्चये ।

हेमन्त हव म जयैः दीयन्ते भोगवासनाः ।। V.53.47.

निर्विकल्पसमाध्यर्थी व्यवसायमुपाददे । 2.

स्वभावं स्वच्छतां नेतुं शरत्काल इवामलम् ।। V 54. 29.

... जन्मदशातिगः ।। V. 55. 23

कामो धर्मार्थयोः सारः कामसाराः सुयोषितः । V. 54. 82.
वसन्त इव म जर्यः स्वर्ग एव भवन्ति ताः ॥

रा वकराजास जन्मदशातिगः ॥ V. 55. 23

विलोनानान्तरांश्चक्रे स्पर्शानुज्झितदर्शनात् ।
रसान्विटपकोशस्थान्मार्गशीर्ष इव द्रुमः ॥ V. 54. 36.

रावकराजास जन्मदशातगः ॥ V. 55. 20

निर्विकल्पसमाध्यर्थं व्यवसायमुपाददे ।
स्वभावं स्वच्छतां नेतुं शरत्काल इवामलम् ॥ VI. 54. 21.

रावकरांजसि जन्मदशातिग: ॥ VI. 55. 23

उपशशाम् शनैर्दिवसैरसौ
कतिपयैः स्वपदे विमलात्मनि ।
तरुरसः शरदन्त इवामले
रविकरौजसि जन्मदशातिगः ॥

~~4~~. 55. 23

(१५०)

स्वविचारणयैवाशु शाम्यत्यन्तर्मनोज्वरः ।
शरदागममात्रेण मिहिका महतो यथा ॥ V. 58. 30.

स बभूव परं मित्रं सुरघो रघुनन्दन ।
नन्दनोद्यानसंस्थस्य मदनस्येव माधवः ।। V. 61. 9.

पुनः पुनरुपायाति जलकल्लोलकारणम् ।
मेघनीलतमः श्यामा संसृतिप्रावृडाकुला ॥ V. 65. 3.

(१८०)

घनरसायनपूर्णसुशीतया विमलया समया सततं श्रिया ।
शिशिररश्मिरिवातिविराजसे विदितवेद्य सुखं रघुनन्दन ॥ VI. 76.21

विगतमानमदा मुदिताशया: ।
शरदुपोढशशाङ्कसमत्विष: ।
प्रकृतसंव्यवहारविहारिणा-
स्त्विह सुखं विहरन्ति महाधिय: ।। V. 81.19.

संविदं संविदाकाशे संरोप्य हृदि तिष्ठतः ।
स्वयमेव मनः शाम्येन्नीहार इव शारदः ॥ VI (ii) 163.7

वपुराशु यान्त्यघः ॥ VI (ii) 139.66.

भवदागमनेनास्मि मुने निर्वृतिमागतः।
परमां वसुधापीठं सम्प्राप्त इव माधवे ॥

(१५३)

उ ॱनद्धय वपुराशु यान्त्यघः ॥ V। (ii) 139.66.

जहाज़ अथवा नौका

उ नध्वंय वपुराशु यान्त्यघः ॥ VI (ii) 139.66.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

यथा नौयायिनो मिथ्या स्थाणुस्पन्दमतिस्तथा ।
असत्यैवोत्थिता नित्यमाकाराणां परम्परा ।। IV. 45. 19.

उ ...निद्धय वपुराशु यान्त्यघः ।। VI (ii) 139. 66

यथा नौयायिनो मिथ्या स्थाणुस्पन्दमतिस्तथा ।
असत्यैवोत्थिता नित्यमाकाराणां परम्परा ।। IV. 45.19.

उ [illegible] वपुराशु यान्त्यघः ।। VI (ii) 139.66

यथा नौयायिनो मिथ्या स्थाणुस्पन्दमतिस्तथा ।
असत्यैवोत्थिता नित्यमाकाराणां परम्परा ॥ IV. 45. 19.

दुरुत्तरा या विपदो दुःखकल्लोलसंकुलाः ।
तीर्यंते प्रज्ञया ताभ्यो नावापद्भ्यो महामते ।। V. 12. 20.

महानुभावसंपर्कात्संसारार्णवलङ्घने ।
युक्तिः संप्राप्यते राम स्फुटा नौरिव नाविकात् ॥ V. 64.31.

महानुभावसंपर्कात्संसारार्णवलङ्घने ।
युक्तिः संप्राप्यते राम स्फुटा नौरिव नाविकात् ।। V. 64.31

वैराग्याभ्यासयत्नाभ्यां स्वपरामर्शजन्मना ।

तत्वालोकनपोतेन तीर्यते भवसागरः ॥ V 64. 39.

अन्त: संसक्तिमुक्तस्य कुर्वतो पि न कर्तृता ।

गुणादोषवतो तोये दारुवाहननौर्यथा ।। V. 67 3

अन्त: संसक्तिमुक्तस्य कुर्वतो पि न कर्तृता ।
गुणादोषवतो तोये दारुवाहननौर्यथा ।।

V. 67 35.

पर्वतप्रतिघसर्पसर्पणाः

संसरन्ति विपुला जलोच्चयाः ।

तेषु नाव इव देवपवना-

न्युन्नमय्य वपुराशु यान्त्यघः ।। VI (ii) 139.66.

(30)

स्थापना:

(30)

प्रकटाकारमप्यन्तर्निरहंकारचेतसम् ।
नाप्नुवन्ति विकल्पास्तं मृगतृष्णामिवार्णकाः ।। IV.22.17.

निपतत्यवटे मूढस्तृष्णामनुसरञ्जनः ।
लोलामनुपतन्कूपभृतृणाशाखां यथैणकः ॥ V.15.17.7.1

III.82.54..

एकस्यामेव दोलायां रमन्ते बहुबालकाः ।
एकस्यामेव दोलायां वनस्थल्यामिवैणकाः ॥ V. 49.1

8)

पिशाच

(३७)

त्रीणि वर्षसहस्राणि तानि तस्यै तदा ददौ।५
सा बभूव निशाकाले सैवोग्रा कृष्णराक्षसी॥

III. 82. 54.

Babhru II.38. Krisna.

Barakara II.11. Joke or
lexicon

Bhavaniya III.40. Right

Mattalamba III.37. A fen
Monier

कुम्भे भग्ने जाते [illegible] ——

भ्रान्तिपात्रोत्थितश्चैव वेतालोऽतिवलो नघ ।

सम्यग्ज्ञानेन मन्त्रेण प्रथमं विनिपात्यताम् ॥ V. 14.64.

कुम्भे भग्ने दाते दाोणो कुम्भाकाशस्य का दाति: ।
पिशाचक इवादृश्यो मनो ब नामोदितं मुधा: ।। V. 35. 34.

उवाच स्वात्मनैवेदमरण्ये लुठितालये ।

शुष्कास्थिमालावलिते पिशाचक इव द्रुमे ।। II. 48.3.

उक्तं च स्वात्मनैवेदमरण्ये लुण्ठितास्मये ।

शुष्कास्थिपानावस्थिते पिशाचक इव दुष्टे ।। V. 48. 3.

विवेकवैराग्यगुरुप्रयत्न-

मन्त्रैः स्वतन्त्रैः स्वचिदात्मगेहात् ।

नोत्पादयेच्छ्वर्तपिशाचमेनं

यावत्कुतस्तावदिहात्मसिद्धिः ॥ V. 50.71.

स्पर्शनाय निजे तत्वे यदि जाता त्वगुन्मुखो ।
तत्कोयं स्यादहं नाम कुपिशाच इवोदितः ।।

V. 52. 54.

III. 48. 67.

स्पर्शनाद्य निजे तत्वे यदि जाता त्वगुन्मुखो ।
तत्कोयं स्यादहं नाम कुपिशाच इवोदित: ।। V. 52. 54.

III. 48. 67.

प्रति.

सर्वेषां चित्तमेवान्तरिन्द्रियाणां प्रबोधकम् ।
तदेव तस्मादुच्छेद्यं पिशाच इव मन्दरात् ॥ V. 80.16.

III. 48.67.

निद्रा

एताश्चान्याश्च बह्वयो ऽपि त्वयो ऽनिन्दयगणो सति ।
पिशाच्य इव शर्वर्यां प्रवल्गन्त्यशुभश्रियः ॥ V. 83. 14.

III. 48. 61.

आत्मंभरीण्यनार्याणि साहसैकरतानि च ।
अन्धकारविहारीणि रक्षांसि स्वेन्द्रियाणि च ॥ V.(i.)6.56

III. 48. 67.

प्रति
दोर्घ

निद्रा

III. 48.67.

(१२८)

यत्र कर्पूरशय्यायां सुप्तानीव सुखोचितम् ।
शरीरास्थीनि लक्ष्यन्ते निष्पन्दानि सितानि च ॥ V.54.

ता मांग्रे संताहिं पी ला प्ररयामास मूलम।
जेबश्रोजीहितं ढेहं नि द्रेव व्यातिगे चुबी

III. 48. 67.

दे । दे ग्रामे
२ग्रंभि

(28)ations dikes and classifies them

ity. There are two types of dikes or

led Kheya which is dug in the ground

hich prevents the access of waters.

सान्द्रप्रमेयाच्छ्रोत्रहस्तस्पर्शघटोद्भवे ।
मुक्ताजालकमत्कारे निद्रा भामिनि शाम्यति ॥

VI (i) 2-15

culably small quantity of time

स्वप्न (सुप्त)

REVĀ-- A name of the river

ŚĀBA-- Another name of Vīra
ministers of Candragu

SA-BRAHMACĀRIN-- A religious
sama 'śākhā'

तं दन्ते तनुते सर्गं सर्व एव पृथक
-पृथक् ।

सहजत्वप्रं संकल्पान्एं भ्रमाचलनृत्यवत् ।

III. 40. 32

गृहीतजन्मा पुत्रके द्वि

यथा पूर्व चिन्मात्रं निश्चय

आलोकमात्रेण प्रमोज्ज्व

विद्युत्पथैर्यों प्रशान्त दि

169

cul

एतज्जालमसद्रूपं चिद्भानोः समुपस्थितम्।
यथा स्वप्नमुहूर्तेऽन्तः संवत्सरशतभ्रमः॥

III 41. 50

ठे राजस्त्वयेनासि पित

रामोऽस्मि ने पुत्रानन्यु

प्रियामुपादाय समोन्मदन

यथा समञ्जसं स्वप्ने स्वाशिरः
प्रविकर्तनम् ।
मिथ्यैवैवामियं प्रौढा भ्रान्तिराततरूपिणी ॥

ता:- 4.1.53.

...। ...ठ सम्पर्क होने के कारण उसके अधिकाधिक पास
...षाओं में अन्तर बहुत कम हो गया है । द्रविड़
...र प्रभाव स्पष्ट एवं प्रचुर है ।
...वनि समूह में सब से अधिक महत्वपूर्ण परिवर्तन था
...का अपना लिया जाना । ...

सद्रूपा एव चैतस्य स्वप्रसंकल्पहेन्यवत्।
अविसंवादि सर्वार्थरूपं यदनुभूयते॥

III 44. 23

युक्तयान्वया न कि पुन

एवं समादिश्य विशिष्टः

स चाधिगत्वा तरुको:

सर्वं शून्यात्म विज्ञानं मेघादिगीरिजालकम्।
नेदं कुड्यमयं किंचिद्यथा स्वप्ने
महापुरम् ॥

III 52.17.

-वप्रां तु भग्नायुधमहाद्रुमाम् ।
ौधमहातोयां यमसागरगामिनीम् ॥
महाभंका विनिकीर्णान्त्र शैवलाम् ।
य शिरोमीनामंगावयवशाड्वलाम् ॥

तंपन्नैबा हरिणनयना चन्द्रबिम्बाननश्री -
र्मानोन्नद्धा दयित ललिता कान्तमाभोक्तुकामा । (८) ।
पूर्वतृत्या सरभसमुखी संयुता मण्डलान्तः ।
स्वप्नान्ते वाऽप्रकृतिविभवा पार्श्वेनी चोदितेव ।
III. 52. 52.

संग्रामभूमि में प्रवाहित
बन गये और योधा चढ़
लगी । कवि ने अब युद्ध
यह जाननेने के लिए कि

169

cul

गृहीतजल संवीत्तीर्व्योमं वारिवतिस्थतम्।
स्वप्ने यथा हि पुरुषः पश्यत्यात्मानि
वारिताम् ॥

III 54. 24.

हनुमान आदि भी आदिम

अपना लिए । पुरानी तमि

बाद की तमिल में शिवन् क

रहा होगा । द्रविडों का

खत्वं जलत्वमुर्वीत्वमाग्नि वायुत्वमप्यसत ।
वेत्त्यन्तः स्वप्नसंकल्पध्यानेष्विव चितिः
स्वयम् ॥

: III. 54.26.

द्रविड़ भाषाओं
हैं उनका परिगणन करना
पाश्चात्य विद्वानों काल्डवे
विषय पर पर्याप्त प्रकाश :
पर पड़े

न जायते न म्रियते चेतनः पुरुषः क्वचित् ।
स्वप्नसंभ्रमवद्भ्रान्तमेतत्पश्यति केवलम् ॥

III 54. 67.

16

ाऔं
ारना
ाल्ड्वै
काश

इदं दृश्यं परित्यज्य यदास्ते दर्शनान्तरे ।
स स्वप्न इव संकल्प इव नानाकृति-
र्वदा ॥

III. 55. 8.

16

agriculture in ancient India

स स्वप्नइव संकल्प इव. चेतति तादृशम् ।
तस्मिन्नेव क्षणे तस्य स्मृतिरित्यमुदेति च ॥

III. 55. 21.

society tóok keen inter
The agriculturist was t
population. He quietly
of the march of armies.

न्याय

सर्गो ह्यौ स्वप्नपुरुषन्यायेनादिप्रजापतेः ।
यथा स्फुटं प्रकाशेतत्तथाद्यापि स्थिता ।
स्थितिः ॥

III. ५८, 47.

ty of food in the country. It
.s ur ancient economist and
ly iet early saw the importance of
t on right lines . There may have
r s of crops but the country

औ
ना
ड्वे
श

स्वेप्रापलम्भं सर्गाण्यं स
सर्वोऽनुभवान्वितः ।

। चिरमावृत्तदेहात्मा भूयः भ्रमणं यथा ॥ ।

III. 5 7. 20.

ती दिखाई हैं । संसार में अवतीर्ण होने पर

स्वप्ने स्वप्नपरिज्ञानाद्यथा देहो लघुर्भवेत् ।
~~अनेक दिन~~
तथा बोधादयं देहः स्थूलवत्स्फूर्तिमान्भवेत् ॥

III. 57.33.

ती दिखाई हैं । संसार में अवतीर्ण होने पर

स्वप्ने स्वप्नपरिज्ञानाद्यथा देहो लघुर्भवेत् ।
~~अनेक दिन~~
तथा बोधादयं देहः स्थूलवत्स्फूर्तिमान्भवेत् ॥

III. 57. 33.

their brief dis

Please
got the Mss. wit

Awaiting

यथा स्वप्नपुरोद्यान्न जाते बोधे न गच्छति ।
असत्यमेव तद्धस्मात् चैवेह —

थिओतिकुन ॥

III. 57. 42.

their b scr

in
ith

ng

भगवन्स्वप्नशर्वरी प्रबोधे क्वैव गच्छति ।
इति मे संशयं छिन्धि शारदग्रामि-
वासिनः ॥

III 57.43.

le prepare nice dishes on the
uted sweets amont their friends.
ch is a predominantly a Buddhist
rved in same manner as in India

स्वप्रभ्रमेऽस्य संकल्पे पदार्थाः पर्वतादयः।
संविदोऽन्तर्मिलन्त्येते स्पन्दनान्यानिले
यथा ॥

III. 57. 44.

ted but the moments, past and future.
ke action. The interruption is only
be no cessation unless the fruit was
series) of moments ending with its
ation. Even when physical action has

यथा स्वप्नस्तथा जाग्रदिदं नास्त्यत्र संशयः ।
स्वप्ने पुरमसद्भाति सर्गादौ भात्यसज्जगत् ॥

III. ~~51~~. 57.50

...vakatvat anumanagamayoranupapattih.
...rvagrahanam na bhavatiti.
...ya, II. 43. p. 304, Ed. Chawkhamba Sanskrit
Series.

...tion. Even when physical ...

इत्येव यथाकाशं भवति स्वप्रपचितः ।
क्रमेण का तथा बोधे एवं भवत्याधिभौतिकम् ॥

III . 57. 52.

trtiyam nasti kincana
muktva madhyam na vidyate

वेदनाटलक्ष्मणि ना आग्रतीव
रति प्रदा।
ग. ६०. ३५.

an additional contributo

These two powers, n

correspond more or less t

ascribed to avidya or may

दीर्घः स्वप्नः स्थितिं यातः संसाराख्यो
मनोबलात् ।
असम्यग्दर्शनात्स्थाणाविव पुंस्प्रत्ययो
मुधा ॥

III. 65. 7.

यथा शून्ये दृशः स्फारान्मुक्तावल्यादिदर्शनम्।
यथा स्वप्ने भ्रमश्चैव तथा चित्तस्य संसृतिः॥

३.६७.२३

una, the expression will be prinatyesa-
that it pleases the inhabitants of the
waters. In line 4 of the same verse the
n is puzzling. The editor also has put

शुद्ध आत्मा नित्यतृप्त इव शान्तः समाहितः।
अपश्यन्पश्यतीवेमां चित्रारण्यं स्वप्नविभ्रमम्।

उ: 67.24

- : : '

:e

In verse 58, line 3, t

निमेषांशावबोधो हि चिदणोः प्रतिभासते ।
यतः कल्पसहस्रौघः स्वप्ने वार्धकबाल्यवत् ॥

III. 81. 47.

... divisions. Says
ommencement-time, etc. in the case of
same as that of the Himalayan range,
neither be altered nor augmented.[1] The
essentially indivisible (svarupena
...

अभुक्त्वा भुक्तवानस्मीत्येवं प्रत्ययशालिनः।
दृश्यन्ते वासना विष्टाः स्वप्ने स्वगतं यथा॥
III. 81. 50

- : : 4

In the first line

चितेव चेतते जाड्यं
त्वद्धे विमलोपमम् ।
ग्र. पा. ५८

divisions. Says

umbrella. Monier Williams note it in
s only.

Moon and the Sun.
of the ear.
Much, many, Monier Williams notes it in
is only.

en in the neighbour

प्रतिभासवशादस्ति नास्ति वस्त्ववलोकनात् ।
दीर्घस्वप्नो जगज्जालमालानं चित्तदन्तिनः ॥ (IV. 17. 18.

divisions. Says

umbrella. Monier Williams note it in

it in

प्रतिभासवशादस्ति नास्ति वस्त्ववलोकनात् ।
दीर्घस्वप्नो जगज्जालमालानं चित्तदन्तिनः ॥ IV. 17.18.

[illegible]

प्रतिभासवशादस्ति नास्ति वस्त्ववलोकनात् ।
दीर्घस्वप्नो जगज्जालमालानं चित्तदन्तिनः ॥ IV. 17.18.
...स्यनवागरा ।

[illegible]

[illegible]

सा समग्रजगद्भूतखगबन्धनवागुरा ।

यः स्वप्नभूमिवद्भान्तमसत्सह्यैकनिश्चयः ॥ IV.41.24.

[illegible]

सा समग्रजगद्भूतसगबन्धनवागुरा ।
यः स्वप्नभूमिवद्भ्रान्तमसत्सह्यैकनिश्चयः ॥ IV. 41. 24

गर्भवासभराक्रान्तं पीडितं पैलवाङ्गकम् ।
श्वपचो हृदये सुप्तं स्वविष्ठायामिवाकुमम् ।। II. 45. 3

[illegible] ៕

[illegible] ។

[illegible]

गर्भवासभराक्रान्तं पोहितं पेलवाङ्गकम् ।
श्वपचो हृदये सुप्तं स्वविष्ठायामिवाकुमम् ।। V. 45.3.

(१३६)

यत्र कर्पूरशय्यायां सुप्तानीव सुखोचितम् ।
शरीरास्थीनि लक्ष्यन्ते निष्पन्दानि सितानि च ।। I.54.13.

अकुर्वदपि कर्तैव चेतः पृथग्वासनम् ।
निस्पन्दाङ्गमपि स्वप्ने श्वभ्रपातस्थिताविव ।। VI. 56. 14.

divisions, says

असंबन्धो ऽपि संबन्धो भवत्यन्तर्विनिश्चयात् ।
स्वप्नाङ्गनासुरतवत्स्थाणुवेतालसंङ्गवत् ॥ V. 67. 23.

[illegible] ॥

[illegible] ।

असंबन्धो ऽपि संबन्धो भवत्यन्तर्विनिश्चयात् ।
स्वप्नाङ्गनासुरतवत्स्थाणुवेतालसंङ्गवत् ॥ V. 67. 23.

जाग्रत्येव सुषुप्तस्थो यः करोति जगत्क्रियाम् ।
तं यन्त्रपुत्रकमिव नायाति सुखदुःखदृक् ॥ VI. 70. 14.

यथा स्वप्नविकारेषु यथा संभ्रमदृष्टिषु
यथा वा मदलोलासु यथा नौयानसंभ्रमे ।। V. 53. 41.

[illegible] स्वापसंविदि ।

अकुर्वदपि कर्मैव चेतः पृघनवासनम् ।

निस्पन्दाङ्गमपि स्वप्ने श्वभ्रपातस्थिताविव ।। V. 56. 14.

निमेषेण घटो याति पटतां स्वापसंविदि ।
असत्यमपि बुध्येत स्वप्ने स्वमरणं यथा ।। VI (i) 61.21.

जाग्रत्स्वप्नार्थसार्थस्य संविदश्च न भिन्नता ।
अस्त्यप्रतिघरूपायाः प्रकाशालोकयोरिव ॥ VI (ii) 143.18.

जाग्रत्स्वप्नार्थसार्थस्य संविदश्च न भिन्नता ।
अस्त्यप्रतिघरूपाया: प्रकाशालोकयोरिव ।। Vi (ii) 143.18.

अन्तरं महाबाहो सुषुप्तान्निर्गतस्य मे ।
स्वप्ने जगद्दृश्यमिदं सागरादिव निर्गतम् ।। VI (ii) 147. 1.

तदाकर्ण्य वचस्तस्य मुनेर्व्याधो भव तदा ।
प्रत्ययः स्वप्नसर्गः किमिति विन्न इव स्मयात् ॥ VI.ii (150.5

वाह्ये तदेव मित्यादिगुणसाम्यादशेषतः ।
न जाग्रत्स्वप्नयोर्ज्यायानेको ऽपि यमयोरिव ।। VI (ii) 161.27.

मि र ।।

स्वयं।

स्त्रीणां पति वैधव्या दहना-।
मनुष्य च्युति । पुरुषला।
पुमान्स्वर्गे वनवासना-
गिव ॥

8. (1) 41. 30.

for all his since. Fo
was specially consecrat
thus made to his adored

-वयँ ।-च

जीवदेतं दवस्थाकं ।स्पते ।

परपति देहकम ।अस्तनामे ।।

व गन्धर्वपुरं स्वप्ननरं

यथा ।।

6. (i) 41:50.

It should be Kathena. Th

broken. The lacuna may b

~~constructing~~ asyama meani

is evidently ~~wrong.~~

विषयं।

जीवं विवेकिनमिहोपदिशन्ति ।

नीतिं तज्ज्ञा नो बालमुद्दमम-

सन्मदमार्यमुत्तमम् ।

अतः प्रकाशो कितव:

कनकाविवाता। सत्त्वम-

इव पुरुषाय सुतां ददाति ॥

6.(i) 41. 59.

(= Sav

Siti II-19. Dark,

Sukta-I-17. Oyeste

pure e

Simgika.II-15. Short

स्वयं

परस्मात्परमे व्योम्नि पूर्वोक्तक्रमतो वपुः।
जीवः पश्यति संपन्नं स च स्वप्ने यथा॥
VI (1) 42.2.

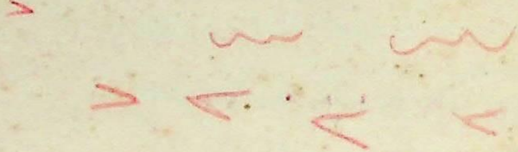

8 : : स्वयं च तदतद्रूपा लीयन्ते स्वप्नशैलवत् ।
सर्गौ न देश आक्रान्तो न च कालो न कर्तृता ॥

VI.(1).42.14.

- : : 8

Yāpyāyana IV.3. a roy.